

DROŠĪBAS POLICIJA

2014.gada publiskais pārskats

Pārskatā iekļauto fotogrāfiju autors: © Drošības policija un valsts aģentūra "Tēvijas sargs"

Publiskais pārskats

par Drošības policijas darbību 2014.gadā

Rīga, 2015.gada jūnijs

Godātais lasītāj!

Drošības policija (DP) ir sagatavojusi un nodod Jūsu uzmanībai publisko pārskatu par dienesta darbību 2014.gadā. Šajā pārskatā ir sniegts vērtējums par, mūsaprāt, nozīmīgākajiem notikumiem, kas ietekmēja Latvijas nacionālo drošību pagājušajā gadā, kā arī dots ieskats DP ieguldījumā mūsu kopīgās drošības garantēšanā.

DP kā valsts drošības iestāde savā publiskajā pārskata nevar atklāt darbības metodes vai taktiku un izpaust informācijas avotus. Tieši tāpēc arī šajā pārskatā Jūs neatradīsiet “slepenu operāciju detalizētus izklāstus” vai sevišķā veidā veicamo operatīvo pasākumu rezultātā iegūtas informācijas izklāstu.

Šajā pārskatā izteiktie vērtējumi balstās uz mūsu dienesta rīcībā esošo informāciju, kas ir iegūta no dažādiem avotiem. Esam centušies šajā dokumentā arī iekļaut vairāk faktu nekā iepriekšējos, tomēr valsts drošības iestādes specifika paredz skaidru atklātības robežu, kuru pārkāpjot, tiek nevis veicinātas sabiedrības intereses, bet, tieši otrādi, kaitēts tām.

Par to, cik svarīga nozīme ir sabiedrības izpratnei un kā tā veicina Latvijas iedzīvotāju līdzdalību nacionālās drošības risku identificēšanā, DP pārliecinājās pagājušajā gadā, kad no Latvijas iedzīvotājiem saņēmām vēl nepieredzētu daudzumu dažāda veida informācijas. Sabiedrības sniegtais atbalsts ir ļoti būtisks jebkuras valsts specdienestam, tāpēc mēs to ļoti augstu vērtējam un esam pateicīgi ikvienam Latvijas iedzīvotājam, kurš ir vērsies DP, lai informētu par aizdomīgām aktivitātēm vai sabiedriski politiskiem procesiem, kas rada bažas par to ietekmi uz mūsu valsts drošību.

Sabiedrības informētībai un izpratnei par nacionālās drošības situāciju ir īpaši svarīga nozīme patreizējos ģeopolitiskos apstākļos, ko ietekmē Krievijas Federācijas (turpmāk Krievijas) agresija Ukrainā. Bažas, ko izraisīja Krimas aneksija un Ukrainas teritoriju prettiesiska sagrābšana, pagājušajā gadā ciniski centās izmantot atsevišķi Krievijas tautiešu politikas aktīvisti Latvijā. Tomēr šie centieni bija neveiksmīgi, jo sabiedrības vairums nepakļāvās provokatīvajām darbībām un retorikai. Tieši otrādi, neatkarīgi no atšķirīgiem viedokļiem dažādos jautājumos pārliecinošs vairums Latvijas iedzīvotāju pēc Ukrainas konflikta eskalācijas ir skaidri distancējušies no mēģinājumiem šķelt Latvijas sabiedrību un apdraudēt mūsu valsts stabilitāti.

Taču Latvijas iedzīvotājiem un valsts institūcijām ir jābūt gataviem tam, ka mūsu piederība un ticība Latvijai arī turpmāk tiks sistemātiski pārbaudīta gan ar Krievijas diskreditējošās propagandas, gan tās atbalstītāju starpniecību.

Krievijas nepieņemamā rīcība Ukrainā ir likusi pārvērtēt attieksmi pret nacionālās drošības jautājumiem ne tikai Latvijā, bet arī citās ES un NATO dalībvalstīs. Ja pirms Ukrainas konflikta Eiropā valdīja uzskats, ka militāri konflikti mūsu kontinentā nav iespējami, tad šobrīd šī pārliecība ir ievērojami mazinājusies. Bez tam Krimas aneksijas un Ukrainas teritoriju sagrābšana ir mainījusi arī izpratni par mūsdienu apdraudējumu veidiem.

Krievijas neprognozējamā rīcība nenoliedzami šobrīd ir galvenais mūsu valsts drošību ietekmējošais faktors. Ukrainā šobrīd karo vairāk Latvijas iedzīvotāju nekā Sīrijā, un šāda situācija ir ja ne vienīgā, tad viena no retajām ES. Tajā pat laikā būtu nepamatoti apgalvot, ka tikai Ukrainas konflikts ietekmē Latvijas nacionālās drošības intereses. Diemžēl bažas, ka terorisma draudu tendences Eiropā agri vai vēl var ietekmēt arī mūsu valsts drošību, pagājušajā gadā kļuva pamatotākas.

Pildot DP unikālos uzdevumus, pārskata periodā mūsu dienests ir veicis aktīvus pretizlūkošanas un operatīvās darbības pasākumus, kuru rezultātā iegūtā informācija ir ļāvusi identificēt un novērst potenciālos riskus nacionālās drošības interesēm. Par konstatētajiem riskiem mēs esam informējuši valsts augstākās amatpersonas un atbildīgās institūcijas, tādējādi sniedzot atbalstu lēmumu izvērtēšanas un pieņemšanas procesā. DP sniegtā informācija ir kalpojusi par pamatu iecelšanas lieguma piemērošanai pret vairāk nekā 30 ārzemniekiem, kuru darbība ir vērsta pret mūsu valsts nacionālās drošības interesēm. Gadījumos, kad ir konstatēti pārkāpumi, par ko ir paredzēta kriminālatbildība, DP ir uzsākusi kriminālprocesus, tomēr vairumā gadījumu pret konstatētajiem riskiem mūsu dienests vērsās ar citiem tiesiskajiem instrumentiem, kas ir valsts drošības iestāžu rīcībā.

DP pārskata laikā aktīvi sadarbojās gan ar abām pārējām valsts drošības iestādēm – Satversmes aizsardzību biroju (SAB) un Militārās izlūkošanas un drošības dienestu (MIDD) – gan citām par nacionālo drošību tieši vai pastarpināti atbildīgajām institūcijām. Tieši tikpat nozīmīga ir ciešā sadarbība ar mūsu reģionālajiem un stratēģiskajiem ārvalstu partneru dienestiem.

2014.gadā DP atzīmēja dibināšanas divdesmito gadadienu, tāpēc vēlos izmantot iespēju un pateikties visām bijušajām un esošajām DP amatpersonām par viņu ieguldījumu dienesta izveidē un attīstībā. Iesoļojot nākamajā desmitgadē, mūsu dienestu sagaida jauni drošības izaicinājumi, kuru pārvarēšanai būs nepieciešama vēl lielāka profesionalitāte, pašizlīdzība un izlēmība. Esmu pārliecināts, ka ar sabiedrības atbalstu un sadarbībā ar nacionālajiem un ārvalstu partneriem mēs arī turpmāk dosim nozīmīgu ieguldījumu mūsu valsts drošības garantēšanā.

*Patiesā cieņā,
Drošības policijas priekšnieks
Normunds Mežviets*

1. Pretizlūkošana

Pretizlūkošana ir valsts drošības iestāžu īstenots pasākumu kopums, kura mērķis ir savlaicīgi identificēt un novērst ārvalstu izlūkdienestu aktivitātes un aizsargājamas informācijas nesankcionētu izpaušanu, kas rada draudus Latvijas Republikas nacionālajai drošībai un valsts politiskajai un ekonomiskajai attīstībai. Pretizlūkošana ir viens no galvenajiem DP darbības virzieniem, kura ietvaros tiek veikti dažādi Operatīvās darbības likumā paredzētie pasākumi, klasificētās informācijas aizsardzības nodrošināšana, amatpersonu informēšana par pretizlūkošanas riskiem u.c. darbības. Lai novērstu nedraudzīgu ārvalstu izlūkdienestu radītos pretizlūkošanas riskus, DP cieši sadarbojas ar abām pārējām Latvijas valsts drošības iestādēm (SAB un MIDD), kā arī ārvalstu partneru dienestiem.

1.1 Ārvalstu specdienestu aktivitātes

Pārskata periodā ārvalstu specdienesti turpināja organizēt pret Latviju vērstas aktivitātes, lai iegūtu informāciju par mūsu valsts politisko un ekonomisko situāciju, kā arī Latvijas nacionālās drošības sistēmu. 2014.gadā ārvalstu specdienestu interešu lokā bija Latvijas gatavošanās prezidentūrai ES Padomē, Eiropas Parlamenta (EP) un Saeimas vēlēšanas, kā arī citi nozīmīgi iekšpolitiskie, ārpolitiskie un ekonomiskie jautājumi un procesi.

DP rīcībā esošā informācija liecina, ka no ārvalstu izlūkdienestiem 2014.gadā visplašākās aktivitātes pret Latvijas Republiku izvērsa Krievijas specdienesti – Federālais drošības dienests (FSB), Galvenā izlūkošanas pārvalde (GRU) un Ārējās izlūkošanas dienests (SVR). Lai gan šī tendence saglabājas jau daudzus gadus, pagājušajā gadā pret Latviju vērstās Krievijas specdienestu darbības kļuva intensīvākas un plašākas. DP vērtējumā Krievijas specdienestu aktivitāšu intensificēšanās bija saistīta ar Latvijas prezidentūru ES Padomē un Ukrainas konflikta eskalāciju.

SVR logo

GRU logo

FSB logo

Pārskata periodā Krievijas specdienesti turpināja koncentrēties uz informācijas iegūšanu, ietekmes pozīciju veidošanu un informatīvo operāciju organizēšanu pret Latviju. Līdzīgi kā iepriekšējos pārskata posmos Krievijas specdienesti bija iesaistīti arī t.s. tautiešu politikas darbības koordinēšanā.

DP rīcībā esošā informācija liecina, ka 2014.gada sākumā saistībā ar Ukrainas konflikta eskalāciju Krievijas specdienestu struktūras izvērta savas aktivitātes Latvijas – Krievijas pierobežas reģionos. Krievijas specdienesti veica arī atklātas informācijas iegūšanas aktivitātes, aptaujājot Krievijā ieceļojušos Latvijas iedzīvotājus. Vienlaikus Krievijas specdienesti turpināja izrādīt interesi par informācijas iegūšanu un ietekmes aģentu vervēšanu starp mērķtiecīgi izvēlētiem Latvijas iedzīvotāju grupām. Krievijas specdienestu pastiprinātu interesi izraisa informācijas avotu un ietekmes pozīciju iegūšana:

- valsts un pašvaldību amatpersonu vidū (īpaši interesi izraisa valsts drošības iestāžu un tiesību aizsardzības institūciju amatpersonas, kā arī vidējā un augstākā ranga ierēdņi);
- Latvijas uzņēmēju vidē (īpaši tie, kuru uzņēmējdarbība ir saistīta ar Krieviju un NVS valstīm);
- Latvijas – Krievijas pārrobežu projektos iesaistītās personas (DP rīcībā esošā informācija liecina, ka Krievijas specdienesti par šiem projektiem izrāda pastiprinātu interesi);
- starp Latvijas iedzīvotājiem, kuri regulāri dodas uz Krieviju, lai iegādātos akcīzes preces vai organizētu to kontrabandu (interesi par šīm personām Krievijas specdienestu darbinieki izrāda ne tikai saistībā ar vēlmi iegūt interesējošo informāciju, bet arī nolūkā gūt personīgu labumu, tas ir, peļņu no kontrabandas aktivitātēm).

Jāatzīmē, ka paaugstinātiem pretizlūkošanas riskiem ir pakļauti arī Latvijas jaunieši, kuri dodas studēt uz Krievijas izglītības iestādēm. Lai gan studiju laikā šiem jauniešiem nav piekļuves Krievijas specdienestus interesējošai informācijai, pēc studiju beigām viņi var uzsākt veiksmīgu profesionālo karjeru, kas var pavērt iespēju iegūt Krievijas specdienestus interesējošu informāciju vai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus atbilstoši Krievijas interesēm.

2014.gadā pieauga arī Krievijas specdienestu izvērstās informācijas operācijas pret Latvijas valsts drošības iestādēm, t.sk. DP. Pagājušā gada nogalē Krievijas TV kanāla NTV raidījumā *Čerezvečajnoje proizšestvije* tika demonstrēts sižets, kurā it kā tika atmaskots “DP iesūtītais aģents”, izteikti nepatiesi apgalvojumi par Latvijas valsts drošības iestāžu darbību un izplatīti tradicionālie mīti par Latviju. Rūpīgā vēstījumu, dezinformācijas un “ekspertu” izvēle šajā sižetā apliecina, ka tā bija plānota Krievijas specdienestu informatīvā operācija nolūkā diskreditēt DP un abas pārējās Latvijas valsts drošības iestādes. Savukārt divas nedēļas vēlāk Latvijas valsts drošības iestāžu nomelnošanai tika atvēlēts ētera laiks arī Krievijas radio *Sputnik* raidījumā *Vojenno političeskij analiz*. Jāatzīmē, ka Krievijas

specdienestu iesaisti informācijas operācijās pret Latviju var vērot ne tikai lielāko Krievijas plašsaziņas līdzekļu raidījumos, bet arī mazāk populāros informācijas resursos.

Paredzams, ka pret mūsu valsti vērsto Krievijas specdienestu darbību intensitāte būs paaugstināta arī 2015.gadā. To iespējams gan Ukrainas konflikts un tā ietekme uz Krievijas un Rietumu valstu attiecību pasliktināšanos, gan Krievijas specdienestu lomas pieaugums Maskavas ģeopolitisko mērķu sasniegšanā.

Ja, uzturoties ārvalstīs, Jūs uzrunā ārvalstu specdienesta darbinieki vai kāda persona izrāda pastiprinātu un netipisku interesi par Jūsu profesionālo darbību, darba vietu un paziņu loku (īpaši valsts amatpersonām), atgriežoties Latvijā, par to ir nekavējoties jāinformē Drošības policija (diennakts tālrunis – 67208964). Neziņošana par šādiem gadījumiem rada draudus mūsu valsts drošībai un pakļauj ārvalstu specdienestu manipulācijas riskam citus Latvijas iedzīvotājus. Drošības policija garantē sniegtās informācijas un tās avota konfidencialitāti.

1.2 Valsts noslēpuma aizsardzība

Paaugstinoties ārvalstu specdienestu aktivitātei, vēl vairāk pieaug efektīvu un visaptverošu informācijas aizsardzības pasākumu nozīme. Valsts noslēpuma aizsardzība ir valsts drošības iestāžu īstenots pasākumu kopums nolūkā novērst nesankcionētu aizsargājamas informācijas izpaušanu un prettiesisku piekļuvi šādai informācijai. Nodrošinot valsts noslēpuma aizsardzības pasākumus, DP cieši sadarbojas ar abām pārējām valsts drošības iestādēm (SAB un MIDD).

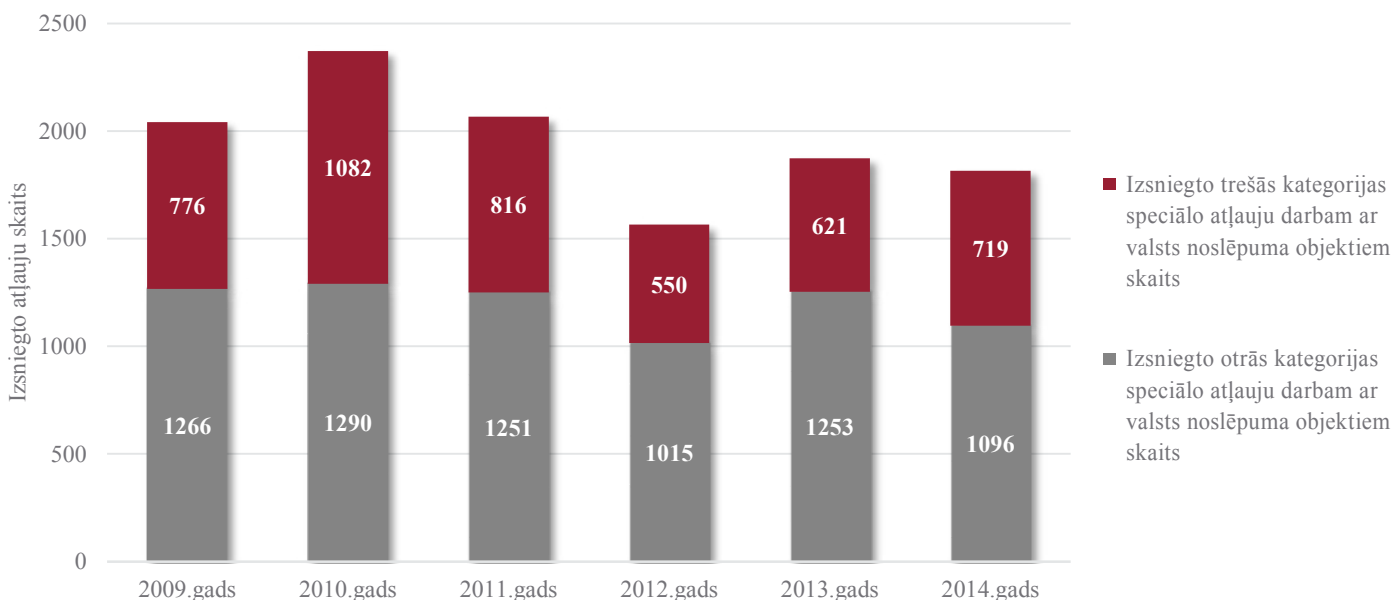
Saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu DP izsniedz otrās (līdz SLEPENI) un trešās (līdz KONFIDENCIĀLI) kategorijas speciālo atļauju darbam ar valsts noslēpuma objektiem (turpmāk – speciālā atļauja). Nepieciešamības gadījumā DP veic pārbaudes pirmās (līdz līmenim SEVIŠKI SLEPENI) kategorijas speciālās atļaujas saņemšanai (to izsniedz SAB). Pārskata periodā DP veica pārbaudes pirmās kategorijas speciālās atļaujas izsniegšanas procesā kopumā 44 gadījumos.

2014.gadā DP izsniedza 1815 speciālās atļaujas (1096 – otrās kategorijas un 719 trešās kategorijas). Pamatojoties uz likumā noteiktajiem kritērijiem, DP atteica speciālo atļauju 23 personām. Vairumā gadījumu pieeja valsts noslēpumam tika liegta, jo:

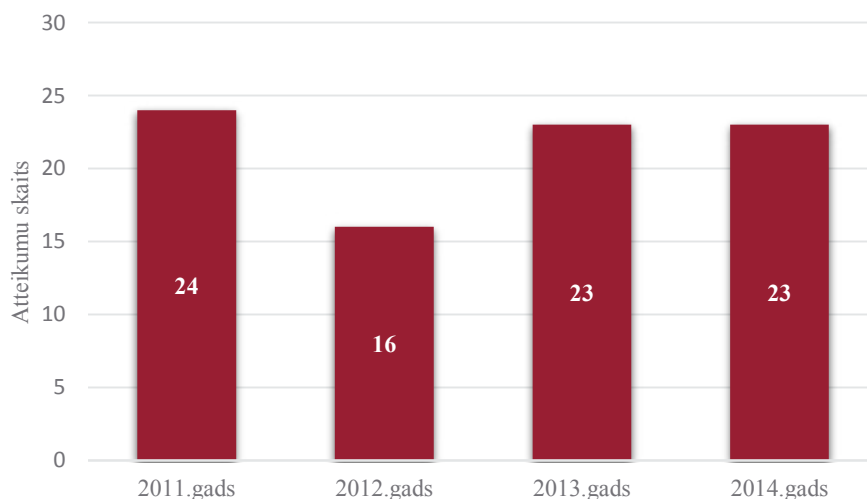
- pārbaudes laikā tika konstatēts fakts, ka persona ir saukta pie kriminālatbildības, bija notiesāta par tīšu noziedzīgu nodarījumu vai valsts noslēpuma izpaušanas aiz neuzmanības;
- tika konstatēti fakti, kas dod pamatu apšaubīt personas uzticamību un spēju saglabāt valsts noslēpumu.

Savukārt saistībā ar Latvijas prezidentūru ES Padomē DP pagājušajā gadā papildus veica arī 1156 personu, kuras ir iesaistītas prezidentūras pasākumu norisē, pārbaudes.

DP IZSNIEGTO SPECIĀLO ATĻAUJU SKAITS

DP ATTEIKUMU IZSNIEGT SPECIĀLO ATĻAUJU DINAMIKA

Paralēli personu pārbaudei DP pārbauda un izvērtē arī komersantu atbilstību industriālā drošības sertifikāta (IDS) saņemšanai (lēmumu par IDS izsniegšanu pieņem SAB). 2014.gadā DP veica 18 komersantu atbilstības IDS saņemšanai pārbaudi, kuru rezultātā vienā gadījumā tika pieņemts lēmums rosināt liegt IDS izsniegšanu. Vēl 26 gadījumos DP sniedza konsultācijas par IDS izsniegšanu, pagarināšanu vai izmantošanu.

Nodrošinot valsts noslēpuma aizsardzības pasākumu kontroli, DP 2014.gadā organizēja 60 klasificētās informācijas aprites prasību ievērošanas pārbaudes pārraudzītājās valsts institūcijās. Turklāt DP sniedza 28 konsultācijas par valsts noslēpuma aizsardzības un aprites kārtības nodrošināšanu.

Pieaugot pret Latviju vērsto ārvalstu spēcīgu specdienestu aktivitāšu intensitātei un saasinoties drošības situācijai saistībā ar Krievijas agresiju Ukrainā, DP ir pastiprinājusi kontroli pār valsts noslēpuma aizsardzības pasākumu ievērošanu. Tāpat tiek veiktas stingrākas personu atbilstības speciālās atļaujas saņemšanai pārbaudes. Šo pasākumu rezultātā ir konstatēti valsts noslēpuma aizsardzības un aprites pārkāpumi, kā arī aizsargājamas informācijas nesankcionētas izpaušanas gadījumi. Par informācijas aizsardzības prasību neievērošanu un nesankcionētu tās izpaušanu atbildīgajām amatpersonām ir anulētas speciālās atļaujas darbam ar valsts noslēpuma objektiem atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām un nacionālās drošības interesēm.

Secinājumi un prognozes

- Pret Latviju darbību izvērš vairāku ārvalstu spēcīgu specdienestu, taču lielākos riskus turpina radīt Krievijas spēcīgu specdienestu, kas veic ne tikai klasiskās izlūkošanas aktivitātes, bet arī informācijas operācijas nolūkā diskreditēt Latvijas Republiku un valsts drošības iestādes.
- Turpinoties Rietumu un Krievijas attiecību saspīlējumam saistībā ar Ukrainas konfliktu, pret Latviju vērsto Krievijas spēcīgu specdienestu darbību intensitātes līmenis saglabāsies augsts. Paredzams, ka arī 2015.gadā Latvijas amatpersonas, uzņēmēji, kā arī iedzīvotāji, kuri regulāri dodas uz Krieviju, būs pakļauti paaugstinātiem vervēšanas riskiem no šīs valsts spēcīgu specdienestu puses.
- Pieaugot Krievijas spēcīgu specdienestu aktivitātēm, īpaši svarīga ir valsts noslēpuma aizsardzības sistēmas efektīva darbība. Klasificētās informācijas aizsardzības pasākumu pastiprināšana ir loģiska un samērīga reakcija uz pieaugošajiem pretizlūkošanas riskiem. Stingrāka personu atbilstības darbam ar valsts noslēpuma objektiem izvērtēšana ir viens no pasākumiem klasificētās informācijas aizsardzības sistēmas pastiprināšanā.
- Informācijas aizsardzības sistēmas mērķis ir iespējami mazināt nesankcionētas informācijas izpaušanu vai prettiesisku izmantošanu, tāpēc šīs sistēmas vājināšana (īpaši ģeopolitiska saspīlējuma apstākļos) ir nepieļaujama un apdraud transatlantiskās drošības intereses.

2. Konstitucionālās iekārtas aizsardzība

Latvijas Republikas valstiskās neatkarības, suverenitātes, demokrātiskās pārvaldes iekārtas un teritoriālās nedalāmības aizsardzība ir viens no DP pamatuzdevumiem. Tā īstenošanai DP veic operatīvās darbības pasākumus savlaicīgas informācijas iegūšanai par aktivitātēm, kas rada riskus valsts konstitucionālajai iekārtai. Savukārt šo risku novēršanai DP īsteno pretdarbības pasākumus, regulāri informē valsts augstākās amatpersonas par identificētajiem riskiem, kā arī sagatavo priekšlikumus politikas plānošanas un normatīvo aktu izstrādes jomā. Būtiska loma DP īstenotajos pasākumos konstitucionālās iekārtas aizsardzības nodrošināšanā ir arī sabiedrības informēšanai par procesiem un darbībām, kas rada riskus valsts konstitucionālās iekārtas drošībai. Sabiedrības informētība ir veicinājusi Latvijas iedzīvotāju aktīvāku iesaistīšanos un līdzdalību šo risku identificēšanā un neitralizēšanā.

2.1. Krievijas īstentā tautiešu politika

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2014.gadā nozīmīgākos riskus valsts konstitucionālās iekārtas drošībai radīja Krievijas īstentā tautiešu politika. Šīs politikas deklarētais mērķis ir ārvalstīs dzīvojošo tautiešu tiesību aizsardzība, krievu valodas lomas stiprināšana un krievu kultūras popularizēšana. Taču praksē šo mērķu aizsegā Krievija izmanto tautiešu politiku un tās aktīvistos kā ārpolitikas un manipulācijas instrumentu nolūkā sasniegt savas ģeopolitiskās intereses ārvalstīs, t.sk. Latvijā. Tas nozīmē panākt Latvijas un arī citu kaimiņvalstu nonākšanu Krievijas politiskajā un ekonomiskajā ietekmē, lai nodrošinātu, ka tās darbojas saskaņā ar Krievijas interesēm.

Pārskata periodā tautiešu politikas loma Krievijas ārpolitikā turpināja pieaugt. To noteica Ukrainas konflikta eskalācija, kas radīja nepieciešamību pēc atbalsta Krievijas īstentajai politikai Ukrainā. Laikā, kad Rietumu valstu valdības nosodīja Krievijas agresiju Ukrainā un ieviesa sankcijas pret vairākām Krievijas amatpersonām un uzņēmumiem, Krievijas politikajai elitei bija svarīgi gan pašmāju, gan ārvalstu auditorijai parādīt, ka arī Rietumos ir Krievijas pozīcijas atbalstītāji. Šim mērķim kalpoja tautiešu politikas aktīvisti, kuri centās iebilst pret sankciju ieviešanu un popularizēt Krievijas vēstījumus par Ukrainas konflikta norisi.

Ukrainas notikumu iespaidā Krievijas retorikā liela uzmanība tika pievērsta tautiešu tiesību aizstāvības tēmai. Krievijas politiķi un ārlietu resors turpināja izplatīt nepamatotus pārmetumus par cilvēktiesību pārkāpumiem un mazākumtautību diskrimināciju, kā arī uzturēt mītu par it kā notiekošo “fašisma glorificēšanu” Baltijas valstīs. Ar šo rīcību Krievija vēstīja, ka ārvalstīs, t.sk. Latvijā, dzīvojošie tautieši tiek “aizsargāti”, apmaiņā no viņiem pieprasot lojalitāti Krievijai un tās ģeopolitiskajiem mērķiem, lai arī kuras valsts pilsoņi viņi būtu.

Krievijas tautiešu politikas īstenošanā ir iesaistītas vairākas institūcijas. 2014.gadā savu lomu šajā jomā turpināja nostiprināt Krievijas federālā aģentūra *Rosstrudņičestvo*, kas ir kļuvusi par Krievijas īstentās humanitārās ietekmes politikas vadošo institūciju. Kopš pagājušā gada šai aģentūrai ir svarīga nozīme arī ārvalstu studentu pretendentu atlasē studijām Krievijas augstskolās, kas tiek finansētas no Krievijas budžeta līdzekļiem. *Rosstrudņičestvo* nākamo gadu laikā plāno atklāt jaunas pārstāvniecības (galvenokārt NVS valstīs), kā arī nostiprināt savu klātbūtni atsevišķās Ziemeļeiropas valstīs. Tas norāda uz Krievijas gatavību vēl aktīvāk un efektīvāk izmantot tautiešu politiku kā instrumentu savu ģeopolitisko mērķu sasniegšanā.

Drošības policijas rīcībā esošā informācija liecina, ka vairākas Krievijas institūcijas, t.sk. *Rosstrudņičestvo*, ir lūgušas palielināt finansējumu, kas paredzēts ārvalstu studentu piesaistīšanai Krievijas augstskolās. Šo aktivitāšu mērķis ir citās valstīs veidot Krieviju atbalstošas elites, kas nākotnē varētu palīdzēt realizēt Krievijas intereses ārvalstīs.

Savukārt tautiešu politikas īstenošanai paredzētā finansējuma plūsmas nodrošināšanā par galveno institūciju ir kļuvis *Ārvalstīs dzīvojošo tautiešu aizstāvības un atbalsta fonds*. Tiešu un netiešu finansiālu atbalstu tautiešu politikas ietvaros pārskata periodā turpināja sniegt arī fonds *Russkij Mir*, A.M.Gorčakova vārdā nosauktais publiskās diplomātijas atbalsta fonds, Krievijas Sabiedriskā palāta, reģionu valdības, Krievijas vēstniecības u.c. organizācijas.

2.2. Krievijas īstentās tautiešu politikas raksturojums Latvijā

Krievijas īstentās tautiešu politikas atbalstītāju¹ aktivitāšu līmenis pārskata periodā kopumā saglabājās augsts. Paaugstinātas intensitātes darbības bija vērojamas 2014.gada sākumā, kad Krievijas īstentās tautiešu politikas aktīvisti Latvijā centās iegūt plašāku atbalstu Latvijas mazākumtautību vidū, manipulējot ar izglītības un nepilsoņu jautājumiem kontekstā ar Ukrainas konflikta tēmu.

Neraugoties uz intensīviem pūliņiem šķelt sabiedrību, atbalsts Krievijas tautiešu politikas aktīvistiem Latvijā iedzīvotāju vidū saglabājās nenozīmīgs. To apliecināja viņu pieticīgie rezultāti pagājušā gada Eiropas Parlamenta (EP)

¹ Šajā pārskatā termins “Krievijas tautiešu politikas atbalstītāji/aktīvisti” tiek lietots attiecībā uz personām, kuras ar savām darbībām atbalsta Krievijas īstentās tautiešu politikas deklarētos un/vai faktiskos mērķus.

un Saeimas vēlēšanās, kā arī tautiešu politikas aktīvistu organizēto pasākumu nelielais apmeklētāju skaits. Centieni iegūt atpazīstamību un vēlētāju atbalstu ar dažādu provokatīvu publisku pasākumu organizēšanu nedeva rezultātu un nevienam no aktīvākajiem tautiešu politikas atbalstītājiem neizdevās iekļūt ne EP, ne arī Saeimā. Vienīgais izņēmums bija Tatjanas Ždanokas atkārtotā ievēlēšana EP, kamēr Elizabete Krivcova, Aleksandrs Mirskis, Viktors Guščins, Jeļena Bačinska, Einārs Graudiņš u.c. tautiešu politikas atbalstītāji neguva Latvijas vēlētāju atbalstu.

E. Krivcova

Pārskata periodā Krievijas tautiešu politikas atbalstītāju Latvijā galvenie darbības virzieni un retorika turpināja atbalstīt Krievijas politisko, tiesisko un ideoloģisko redzējumu par situāciju Latvijā, Ukrainā un citviet pasaulē. Tautiešu politikas aktīvistu pauda nekritisku atbalstu Krimas aneksijai un Krievijas agresijai Ukrainā, paralēli popularizējot Krievijas tīrātos mītus par Ukrainas varas iestāžu “brutālo vēršanos pret savu tautu”. Radikālāk noskaņotie tautiešu politikas aktīvistu pauda atbalstu vai pat sekmēja arī Latvijas iedzīvotāju došanos uz Ukrainu nolūkā pievienoties nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem, kas cīnās pret Ukrainas varas iestādēm. Tiesa, tie, kuri aktīvi to atbalstīja vai sniedza padomus, izvēlējās “cīnīties” par izdomāto *Jaunkrievijas* ideju, pašiem atrodoties drošībā Latvijā.

Vairāki tautiešu politikas atbalstītāji publiskajā telpā aktīvi iebilda pret pasākumiem, kas bija vērsti uz valsts aizsardzības stiprināšanu, t.sk. NATO sadarbības ietvaros. Šī pozīcija tika pamatota ar bažām par attiecību pasliktināšanos ar Krieviju un saskanēja ar Maskavas apgalvojumiem, ka tas neuzlabos Latvijas drošības situāciju.

Tāpat 2014.gadā Krievijas īstenotās tautiešu politikas atbalstītāji turpināja aktīvi iesaistīties Latvijas diskreditācijas kampaņās, izplatot starptautiskajās institūcijās un ārvalstu plašsaziņas līdzekļos tendenciozu un sagrozītu informāciju par situāciju mūsu valstī. Tendenciozie un patiesībai neatbilstošie apgalvojumi par mazākumtautību diskrimināciju vai Latvijas nevēršanos pret it kā notiekošo “fašisma atdzimšanu” pilnībā

saskanēja ar Krievijas oficiālo retoriku par situāciju mūsu valstī.

Pārskata periodā tautiešu politikas aktīvistu turpināja popularizēt Krievijas sludināto vēstures interpretāciju, cenšoties ar piemeklētiem un sagrozītiem vēstures faktiem uzsvērt Krievijas pozitīvo lomu Latvijas vēsturē un glorificēt PSRS periodu, vienlaikus ignorējot okupācijas faktu un PSRS pastrādātos noziegumus pret Latvijas tautu, t.sk. mazākumtautību pārstāvjiem. Tautiešu politikas atbalstītāji arī turpināja izplatīt šāda veida literatūru Latvijas skolās, tādējādi vērsoties pret saliedētas sabiedrības, vienotas vēsturiskās izpratnes un visu tautību iedzīvotāju piederības Latvijai nostiprināšanos.

Neraugoties uz tautiešu politikas atbalstītāju darbības un retorikas sakrītību ar Krievijas politiskajām interesēm un mērķiem, vairums no viņiem saikni ar Krieviju labprātāk nevēlas akcentēt vai pat cenšas to slēpt. Viens no galvenajiem tautiešu politikas atbalstītāju pārmetumiem mūsu valstij ir it kā esošais “demokrātijas deficīts”, tajā pat laikā ir vērojama aktīvistu izteikta nevēršanās atklāti runāt par Krievijas sniegtā finansējuma plūsmu un tā izlietojumu. Tāpat ir konstatēta tendence arvien biežāk slēpt kontaktus ar Krievijas institūcijām un organizācijām, dažos gadījumos ir konstatēta pat izteikti konspiratīva rīcība, organizējot braucienus uz Krieviju. Ja mēģinājumi slēpt no Krievijas saņemto finansējumu var būt saistīti ne tikai ar vēlmi publiski neasociēties ar kaimiņvalsti, bet arī izmantot iegūtos finanšu līdzekļus savtīgiem mērķiem, tad kontaktu un ceļojumu galamērķa slēpšana rada pamatotas aizdomas par šo aktīvistu patiesajiem mērķiem.

Tautiešu politikas aktīvistus Latvijā vieno līdzīgi ideoloģiskie uzskati un atbalsts Krievijas īstenotajai politikai praktiski visās jomās. Tajā pat laikā arī šajā pārskata periodā vienojošo ideoloģisko elementu aizēnoja savstarpējās domstarpības, cīņa par Krievijas piešķirto finansējumu, kas ekonomisko sankciju rezultātā sāk samazināties, un viedokļu atšķirība par darbības taktiku. Tautiešu politikas aktīvistiem uz īsu brīdi izdevās konsolidēties pagājušā gada sākumā, kad viņi kopīgi centās organizēt protesta pasākumus pret izglītības politiku. Tomēr personīgo ambīciju un savstarpējās konkurences dēļ šī apvienošana bija īslaicīga. Jāatzīmē arī atšķirības tautiešu politikas aktīvistu izvēlētajā taktikā mērķu sasniegšanai – vieni publiski cenšas izmantot iespējami mērenāku retoriku, kamēr citi dod priekšroku pēc iespējas radikālākai, provokatīvākai un agresīvākai retorikai.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2014.gadā tautiešu politikas aktīvistu saņēma dažāda veida, t.sk. materiālu, atbalstu no Krievijas vēstniecības un konsulātiem. Nepieciešamības gadījumā vēstniecība koordinēja arī tautiešu politikas aktīvistu sadarbību un sniedza praktiskus padomus.

2.3. Tautiešu politikas subjekti Latvijā

Pārskata periodā Krievijas īstenotās tautiešu politikas aktīvistu un organizāciju vidē notika nelielas izmaiņas, taču tās būtiski neietekmēja aktīvistu vai atbalstošo organizāciju kopējo skaitu. Valsts institūciju pretdarbības, kā arī privātu apsvērumu dēļ 2014.gadā iesaisti tautiešu politikas aktivitātēs samazināja vai pat pilnībā pārtrauca vairākas personas, kurām iepriekš bija nozīmīga loma dažādu Krievijas īstenotās tautiešu politikas atbalstītāju pasākumu organizēšanā. Tajā pat laikā pagājušajā gadā tautiešu politikas atbalstītāju rindas papildināja daži jauni aktīvistu.

Pārskata periodā arī tika izveidotas dažas jaunas organizācijas, kuru darbība bija vērsta uz Krievijas tautiešu politikas deklarēto un/vai faktisko mērķu sasniegšanu. Šo organizāciju veidošanos ietekmēja Ukrainas konflikts un savstarpējās domstarpības dažādu tautiešu politikas atbalstītāju vidū. Tikmēr atsevišķas organizācijas, kas iepriekšējos gados bija izvērsušas aktīvu darbību, to pārtrauca.

Krievijas īstenoto tautiešu politiku atbalstošo organizāciju Latvijā dalībnieku skaits un aktivitāšu līmenis ir ļoti atšķirīgs, tāpēc šajā pārskatā netiks uzskaitītas visas tautiešu politiku atbalstošās organizācijas un aktīvistu. Tajā pat laikā DP uzskata par savu pienākumu sniegt vērtējumu par dažu organizāciju un aktīvistu darbību, lai veicinātu sabiedrības izpratni par Krievijas īstenotās tautiešu politikas izpausmēm Latvijā.

• Latvijas sabiedrisko organizāciju padome (LSOP)

LSOP ir neregistrēta organizācija, kuras mērķis ir koordinēt dažādu tautiešu politikas veidojumu darbību, taču praksē LSOP kalpo par diskusiju forumu, nevis koordinējošu struktūru. Formāli LSOP ir iesaistījušies vairāki desmiti organizāciju, taču aktīvu darbību tajā veic tikai neliela daļa. LSOP darbību arī raksturo fakts, ka šajā neregistrētajā organizācijā aktīvi iesaistās pamatā vecākās paaudzes tautiešu politikas atbalstītāji, kamēr jaunās paaudzes aktīvistu klātbūtne ir ļoti neliela. LSOP sēdes, kurām ir galvenokārt informatīvs raksturs, notiek Maskavas namā Rīgā, taču ik pa laikam tiek organizētas arī atsevišķas izbraukuma sēdes reģionos.

LSOP galvenokārt ir simboliska nozīme, jo tā kalpo par apliecinājumu Krievijai par tās īstenotās tautiešu politikas atbalstītāju koordinācijas struktūras esamību (lai arī koordinācija ir šķietama). LSOP simbolisko nozīmi apstiprina arī fakts, ka vizīšu laikā Latvijā to apmeklēja Krievijas amatpersonas, bet LSOP līderis Viktors Guščins tiek pozicionēts kā tautiešu politikas atbalstītāju kustības līderis. Praksē V.Guščins ir pārstāvis Vispasaules Krievijas tautiešu kongresā un viņu var uzskatīt par Krievijas vēstniecībai un Krievijas tautiešu politiku koordinējošajām institūcijām vispietuvinātāko personu no tautiešu politikas aktīvistu vides, tomēr viņu nevar uzskatīt par šīs vides faktisko līderi. V.Guščina ciešā saikne ar vēstniecību garantē viņam noteiktu ietekmi, taču pārējo tautiešu politikas aktīvistu vidū viņam nav lielas autoritātes un V.Guščins tiek

kritizēts par neefektīvu darbību (starp viņa kritiķiem netrūkst arī to, kuri vēlas iegūt V.Guščina *pietuvinātā* statusu).

V.Guščins (no kreisās puses) un E.Graudiņš

• Nepilsoņu kongress (NK)

Neregistrētais veidojums NK izvērta aktīvu darbību 2014.gada pirmajā pusē, taču, negūstot atbalstu sabiedrībā, pagājušā gada otrajā pusē vairāki NK vadošie pārstāvji arvien retāk iesaistījās tā darbībā. Tā rezultātā NK aktivitāšu intensitāte būtiski saruka.

NK tika izveidots ar mērķi "cīnīties" par nepilsoņu tiesībām, tomēr praksē NK centās aktualizēt arī citus jautājumus, kas saskan ar Krievijas izteiktajiem pārmetumiem Latvijai. 2014.gada pirmajos mēnešos NK iesaistījās protesta pasākumos pret izglītības politiku. Šo protestu laikā tika manipulēts arī ar Ukrainas konflikta tematiku, taču provokatīvie centieni neradīja atbalstu sabiedrībā un NK aktīvistu iesaiste protesta pasākumos pakāpeniski saruka.

Neveiksmi piedzīvoja arī NK mēģinājums aktualizēt it kā esošās cilvēktiesību problēmas Latvijā ar t.s. *sabiedriskā tiesībsarga* izveidi, kam bija jāklūst par paralēlu tiesībsarga institūtu Latvijā. Šis pienākums 2014.gada janvārī tika uzticēts Jeļenai Bačinskai, tomēr mēģinājumi uzspiest Krievijai vēlamu interpretāciju par "cilvēktiesību problēmām" Latvijā bija epizodiski un nerezultatīvi.

J.Bačinska

Vienlaikus par uzskatāmu piemēru NK centieniem vairot spriedzi sabiedrībā var uzskatīt mēģinājumu 2014.gada aprīlī organizēt koncertu “Mēs gribam pārmaiņas”. Viens no radikālajiem tautiešu politikas aktīvistiem Aleksandrs Gapoņenko šo pasākumu pieteica kā “vietējo Maidanu” un, lai gan pārējie NK aktīvistu centās publiski norobežoties no šiem izteikumiem, pēc DP rekomendācijas šī pasākuma norise netika saskaņota. Pēc vairākiem neveiksmīgiem mēģinājumiem atkārtoti sarīkot šo koncertu un saistībā ar tās līderu gatavošanos Saeimas vēlēšanām 2014.gada otrajā pusē NK darbības ievērojami apsīka. Savukārt pēc neveiksmīgā starta Saeimas vēlēšanās neregistrētās struktūras darbībā arvien retāk iesaistījās tās vadošie pārstāvji, t.sk. viena no tās vadošajām aktīvistēm Elizabete Krivcova. Turklāt NK radās finansiālas un organizatoriskas grūtības, kas vēl vairāk pastiprinājās līdz ar šī veidojuma neoficiālā koordinatora Aleksandra Vasiļjeva darbības apturēšanu.

Lai gan NK aktīvistu publiski norobežojās no A.Gapoņenko provokatīvajiem izteikumiem par “vietējo Maidanu” un šis komentārs vēl vairāk samazināja atbalstu NK darbībai sabiedrībā, tieši A.Gapoņenko šobrīd ir kļuvis par šī neregistrētā veidojuma līderi. Tiesa, sākotnējās A.Gapoņenko darbības NK līdera “amatā” drīzāk liecina par interesi izmantot to personīgā statusa celšanai un pretendēšanai uz Krievijas tautiešu atbalstam paredzētajiem līdzekļiem, nevis šī neregistrētā veidojuma darbības atjaunošanai.

A.Gapoņenko

Jāatzīmē, ka pārskata laikā A.Gapoņenko retorika kļuva provokatīvāka un radikālāka, ko apliecina arī viņa komentārs par “plāniem izmantot armiju mazākumtautību protestu apspiešanai”. Tomēr nespēja argumentēti pamatot savu viedokli netraucēja A.Gapoņenko izplatīt arī cita veida dezinformāciju vai sniegt provokatīvus komentārus (īpaši Krievijas plašsaziņas līdzekļos). A.Gapoņenko provokatīvais darbības raksturs izpaudās arī viņa pagājušajā gadā veidotajās filmās par situāciju Latvijā, piemēram, “Krievu skolām būt”, “Latvija, kuru zaudējam” u.c.

• T.s. antifāšistu organizācijas

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2014.gadā Krievijas apgalvojumus par it kā notiekošo “fašisma glorificēšanu Latvijā” aktīvi centās popularizēt t.s. antifāšistu organizācijas un aktīvistu. Ņemot vērā šo organizāciju specifiku un nelielo atbalstītāju skaitu, to darbība bija epizodiska un pieskaņota konkrētiem datumiem, tomēr t.s. Latvijas antifāšisti pievienojās arī protesta pasākumiem, kas bija veltīti citiem Krievijas definētajiem “problēmu jautājumiem” Latvijā.

Pārskata periodā t.s. antifāšistu galvenā aktivitāte bija protestu pasākumu rīkošana saistībā ar Leģionāru piemiņas gājieni 16.martā. Šo pretpasākumu ietvaros t.s. antifāšisti Josifa Korena vadībā organizēja gan apaļā galda diskusiju par “fašisma atdzimšanas problemātiku”, gan rīkoja protesta akcijas gājiena laikā. Tāpat kā iepriekšējos gados uz šiem pasākumiem tika aicināti ārvalstu viesi, kuri pauž līdzīgus ideoloģiskos uzskatus un ir gatavi atbalstīt protestu organizatoru un Krievijas uzturēto mītu par “fašisma ideju glorificēšanu” Latvijā. Neraugoties uz organizatoru pūliņiem, 2014.gadā protesta pasākumos piedalījās neliels skaits dalībnieku, kas uzskatāmi apliecināja to, ka Latvijas iedzīvotāji nepakļaujas manipulācijai ar mākslīgi radītiem un uzturētiem stereotipiem.

No pārējām t.s. antifāšistu aktivitātēm pārskata periodā jāatzīmē t.s. Latvijas antifāšistu piedalīšanās organizācijas *Pasaule bez nacisma* (PBN) rīkotajā apaļā galda diskusijā Kijevā 2014.gada februārī. Šī pasākuma dalībnieki pauda atbalstu Viktora Janukoviča režīmam un nosodīja protestētājus, kuru darbībās tika saskatītas “fašisma atdzimšanas pazīmes”. Jāatzīmē, ka šī nostāja sasaucās ar Krievijas oficiālo retoriku, kurā V.Janukoviča darbības tika atzītas par leģitīmām, savukārt protestētājiem tika piedēvēts “fašistu” statuss. Konferences organizēšana, lai paustu Krievijai vēlamu viedokli, tikai apliecina tās rīkotāju ciešo saikni ar Krievijas īstenoto ārpolitiku.

2014.gadā t.s. antifāšisti Liepājā un Rīgā rīkoja arī protesta pasākumus pret mūziku “Cukurs. Herberts Cukurs”, tomēr arī šīm protesta akcijām bija epizodisks raksturs un t.s. antifāšistu bažas par šīs izrādes kaitīgo ietekmi neguva atbalstu ārpus t.s. antifāšistu rindām. Līdzīgi kā iepriekšējos arī šajā pārskata periodā J.Korens kopā ar domubiedriem no t.s. antifāšistu vides rīkoja t.s. *Ķīšezera forsēšanas* pasākumu, kura nodrošināšanā atbalstu sniedza arī Krievijas vēstniecība Latvijā.

J.Korens (no kreisās puses) un Eduards Gončarovs protesta akcijā pret izrādi “Cukurs. Herberts Cukurs”

Jāatzīmē, ka pārskata periodā tika izveidota vēl viena t.s. antifašistu organizācija – biedrība *Latvijas Antinacistiskā komiteja*. Tiesa, šīs biedrības izveide nav saistīta ar jaunu aktīvistu pievienošanos t.s. antifašistu rindām, bet gan ar ilggadējo t.s. antifašistu J.Korena un Jāņa Kuzina konfliktu par t.s. antifašistiem piešķirto līdzekļu izlietojumu. Jaunas organizācijas radīšana arī atbilst centieniem mākslīgi radīt priekšstatu par t.s. antifašistu pieaugošo atbalstītāju skaitu.

- **Russkaya Zarya (RZ)**

2014.gada janvārī Ilarions Girss un Jevgēņijs Osipovs, kuri uz pārējo tautiešu politikas aktīvistu fona izceļas ar provokatīvāko un radikālāko retoriku, dibināja organizāciju RZ, par kuras bāzes vietu kļuva Liepāja. RZ izveide nav vairojusi I.Girsa un J.Osipova popularitāti ne Liepājā, ne Latvijā, kur tā joprojām ir ļoti zema, tomēr pārskata laikā pieauga RZ līderu atpazīstamība Krievijā. Ja iepriekš RZ pārstāvji publicējās mazāk populāros Krievijas interneta resursos, tad pagājušajā gadā viņu darbībai uzmanību sāka pievērst arī Krievijas pazīstamākie plašsaziņas līdzekļi. RZ aktīvistu arī piedalījās Krievijas jauniešu nometnēs “Ladoga” un “Seliger 2014”.

I.Girss

Krievijas institūciju un sabiedriski politisko organizāciju pārstāvju labvēlību RZ aktīvistu centās attaisnot, paužot aktīvu atbalstu Krievijas īstenotajai politikai Ukrainā un Krimas aneksijai, vērstoties pret TV kanāla *Rossija RTR* retranslācijas ierobežošanu, protestējot pret sabiedroto spēku klātbūtni Latvijā, kā arī ar citām Krievijas interesēm atbilstošām aktivitātēm. No Krievijas īstenotās tautiešu politikas aktīvistiem RZ arī visaktīvāk centās popularizēt idejas, kas ir aktualizējušās līdz ar Ukrainas konflikta eskalāciju un uzsver krievu tautas īpašo lomu un unikālās tiesības.

Noslēdzot pārskatu par Krievijas īstenotās tautiešu politikas izpausmēm Latvijā, jāatzīmē, ka Kurzemes reģionā darbojas arī citas to atbalstošās organizācijas, piemēram, *Liepājas Krievu kopiena* un *Ventspils Krievu biedrība*, taču to

J.Osipovs

aktivitātēm galvenokārt ir reģionāls raksturs. Savukārt Zemgales reģionā aktīvākās tautiešu politikas organizācijas ir *Jelgavas Krievu kultūras biedrība Veče* un *Jēkabpils Krievu kopiena*. Neraugoties uz izskanējušām bažām par riskiem Latgalē, tieši šajā reģionā ir vismazāk tautiešu politiku atbalstošo organizāciju, kas izvērs aktīvu darbību.

2.4. Galēji labējā spārnā un galēji kreisā spārna ideoloģijas atbalstītāji

Pārskata laikā Latvijā turpināja darboties arī galēji labējā un galēji kreisā spārna ideoloģijas atbalstītāji. Šo ideoloģiju atbalstītāji darbojas skaitliski nelielās organizācijās vai atsevišķu personu grupās un pārskata periodā atturējās no iesaistīšanās ideoloģiski motivētās vardarbīgās aktivitātēs. Līdzīgi kā iepriekš arī šajā pārskata periodā galēji labējā un galēji kreisā spārna ideoloģijas atbalstītāju radītais apdraudējums valsts konstitucionālās iekārtas drošībai bija salīdzinoši zems.

Salīdzinoši zemais apdraudējums, ko rada šo radikālo ideoloģiju pārstāvji, ir skaidrojams ar to atbalstītāju nelielo skaitu, kā arī spēcīgu un harizmātisku līderu trūkumu, kas spētu apvienot nelielās organizācijās un interešu grupās sašķeltos šo ideoloģiju piekritējus. Tā rezultātā galēji labējā un galēji kreisā spārna ideoloģijas atbalstītāju aktivitātes galvenokārt aprobežojas ar darbībām sociālajos tīklos un dalību publiskajos pasākumos.

Neraugoties uz to, ka Latvijā ir neliels galēji labējā un galēji kreisā spārna ideoloģijas piekritēju skaits un viņu patreizējās aktivitātes nerada nozīmīgus riskus, šo ideoloģiju aktīvistu organizētu vardarbīgu incidentu iespējamība pastāv, īpaši t.s. *skinhedu* vidē. Potenciāls riska faktors ir atsevišķu *skinhedu* aizraušanās ar dažādām kaujas mākslām, kas kontekstā ar internetā pieejamo radikalizāciju veicinošo informāciju un plašajām kontaktu iespējām ar līdzīgi domājošiem indivīdiem ārvalstīs, var novest pie atsevišķu personu pievēršanās ideoloģiski motivētai vardarbībai.

Secinājumi un prognozes

- Nozīmīgākos riskus valsts konstitucionālās iekārtas drošībai pārskata periodā turpināja radīt Krievijas īstenotās tautiešu politikas atbalstītāji, kuru darbība saskanēja ar Krievijas retoriku un atbilda tās ģeopolitiskajām interesēm Latvijā. Paredzams, ka arī turpmāk tautiešu politikas aktīvisti radīs nozīmīgākos riskus valsts konstitucionālās iekārtas drošībai.
- Lai gan tautiešu politikas aktīvistus vieno vēlme stiprināt Krievijas politisko un ideoloģisko ietekmi Latvijā, viņiem ir atšķirīgi viedokļi par efektīvākajiem darbības virzieniem šī mērķa sasniegšanā. Vieni cenšas savas prasības, kas cieši saskan ar Krievijas nostāju, realizēt, manipulējot ar demokrātijas sniegtajām iespējām, taču atturoties no atklāti konfrontējošas pozīcijas. Citi savukārt izmanto plašās vārda brīvības tiesības, lai ar izaicinošiem komentāriem un rīcību provocētu sabiedrību.
- Ukrainas konflikta ietekmē ir vērojama atsevišķu tautiešu politikas aktīvistu retorikas radikalizācija. Pastāv risks, ka šī tendence varētu turpināties, jo, samazinoties Krievijas sniegtajam materiālajam atbalstam, konkurence par šiem resursiem vēl vairāk saasināsies. Līdz ar to atsevišķi tautiešu politikas aktīvisti var kļūt agresīvāki savā retorikā un darbībās, lai apliecinātu savu piemērotību sniegtā finansiālā atbalsta saņemšanai.
- Pārskata periodā galēji labējās un galēji kreisās ideoloģijas atbalstītāju aktivitāšu līmenis bija zems. Šobrīd nav pamata uzskatīt, ka tuvākajā nākotnē galēji labējās un galēji kreisās ideoloģijas atbalstītāji varētu radīt nozīmīgus riskus valsts konstitucionālās iekārtas drošībai.

3. Krievijas agresijas Ukrainā atbalstītāji Latvijā

Krievijas agresija Ukrainā izraisīja plašu starptautisko rezonansi un pārskata periodā bija arī viena no aktuālākajām tēmām Latvijas sabiedrībā. Vairums Latvijas iedzīvotāju nosodīja Krievijas agresiju, tomēr nelielā sabiedrības daļā Krimas aneksija un vardarbīgā Ukrainas teritoriju sagrābšana netika uztverta kritiski vai pat tika atbalstīta. Starp Krievijas agresijas Ukrainā atbalstītājiem Latvijā bija arī tautiešu politikas aktīvisti un t.s. “krievu pasaules” ideju radikālākie aizstāvji. Viņu atbalsts galvenokārt izpaudās publiskās komunikācijas līmenī, taču atsevišķi Latvijas iedzīvotāji arī sāka vākt humanitāro palīdzību nelikumīgo kaujinieku grupējumu kontrolē esošajiem Ukrainas reģioniem vai pat tieši iesaistījās bruņotajā konfliktā.

3.1. Publiskais atbalsts

Saskaroties ar Rietumu valstu nosodījumu par Krimas aneksiju un bruņotā konflikta atbalstīšanu Ukrainā, Krievijas politiskajai elitei bija nepieciešams mobilizēt atbalstu savām darbībām. Šim mērķim lieliski noderēja Krievijas īstenotās tautiešu politikas atbalstītāji ārvalstīs, t.sk. Latvijā, kuri bija gatavi iesaistīties dažādās informācijas aktivitātēs atbilstoši Krievijas interesēm. Šī iemesla dēļ Krievijas tautiešu

T.Ždanoka

politikas aktīvistu viens no galvenajiem darbības virzieniem pārskata periodā bija tieši Krievijas īstenotās agresijas Ukrainā attaisnošana publiskajā telpā.

Krievijas tautiešu politikas atbalstītāji Latvijā tika izmantoti gan kā instruments Krievijas organizētajās informatīvajās aktivitātēs, gan paši rīkoja Krievijas pozīciju atbalstošus publiskus pasākumus un izplatīja Krievijai vēlamos vēstījumus par Ukrainas konfliktu. Viens no Krimas aneksijas un agresijas Ukrainā noderīgākajiem atbalsta resursiem bija T.Ždanoka. Kā EP deputāte T.Ždanoka bija efektīvs resurss gan Krievijas TV pārraidēs, gan dažādos publiskos pasākumos Briselē un Latvijā, kur tika pausts stingrs atbalsts Krievijas pozīcijai Ukrainas konfliktā. Tieši T.Ždanoka un viņas palīgs Mirosļavs Mitrofanovs tika uzaicināti arī piedalīties kā “novērotāji” t.s. referendumā par Krimas pievienošanu Krievijai (vēlāk uz Krimu devās arī cits partijas *Latvijas Krievu savienības* (LKS)

J. Zaicevs

biedrs un Daugavpils domes deputāts Jurijs Zaicevs). Savukārt 2014.gada augustā LKS noslēdza līgumu ar Ukrainā aizliegtu Krimā bāzētu sabiedriski politisko kustību “Krievu vienotība”. Jāatzīmē, ka Krievijai vēlamā Ukrainas konflikta atspoguļojumā epizodiski tika iesaistīts arī EP deputāts Aleksandrs Mirskis.

Par ruporu Krievijas informatīvo aktivitāšu vajadzībām Ukrainas konflikta kontekstā ir kļuvis arī Einārs Graudiņš, kurš 2014.gada rudenī devās uz nelikumīgo kaujinieku grupējumu sagrābtajām teritorijām. Pēc šīs vizītes Krievijas plašsaziņas līdzekļos viņš tika pozicionēts kā “EDSO eksperts”, lai gan šī organizācija noliedza jebkādu saikni ar E.Graudiņu. Noziņojis Krievijas plašsaziņas līdzekļos par “Ukrainas spēku zvērībām” un “ASV destruktīvo lomu Ukrainas konfliktā”, viņš kļuva par pastāvīgu viesi Krievijas TV raidījumos un turpināja izplatīt Krievijas propagandas tīrātos mītus par situāciju Ukrainā. Jāatzīmē, ka E.Graudiņš ir noderīgs resurss Krievijas propagandai, jo atšķirībā no citiem tautiešu politikas aktīvistiem Latvijā, kuri kaislīgi atbalsta Krievijas agresiju Ukrainā, viņš ir latviešu tautības.

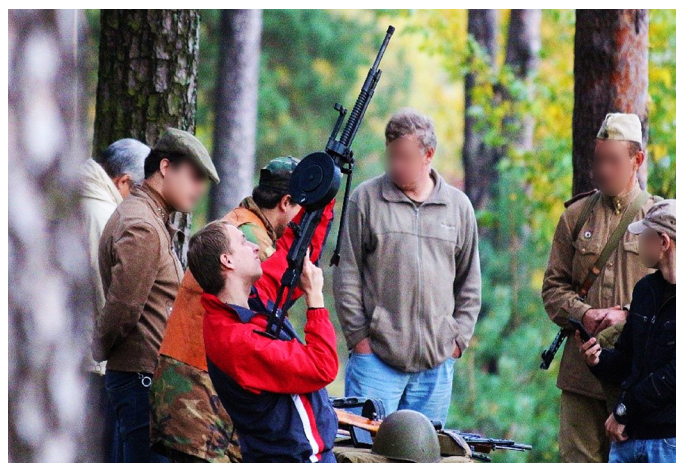
E.Graudiņš (no labās puses)

Paralēli pārskata laikā notika arī vairāki tautiešu politikas aktīvistu organizēti publiskie pasākumi Latvijā, kuros tika pausts atbalsts Krimas aneksijai, kā arī nosodīta “Ukrainas agresīvā rīcība”. Šos pasākumus rīkoja dažādas Krievijas tautiešu politiku atbalstošas organizācijas Latvijā un to aktīvistu arī bija galvenie pasākumu apmeklētāji. Tāpat tautiešu politikas aktīvistu arī regulāri popularizēja Krievijas vēstījumus par Ukrainas konfliktu dažādos plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos.

3.2. Ziedojumu vākšana

2014.gadā vairāki Krievijas īstenotās agresijas Ukrainā atbalstītāji uzsāka Latvijā arī ziedojumu vākšanu nelikumīgo kaujinieku grupējumu sagrābto reģionu atbalstam. Šim mērķim tika izveidota organizācija *GVD Baltija*, kuras darbībā svarīga loma bija Staņislavam Bukainam, Dmitrijam Prokopenko un Artēmijam Jakovļevam. Šīs organizācijas aktīvistu rīkoja dažādas publiskas ziedojumu vākšanas akcijas, taču sabiedrības mazā atbalsta un *GVD Baltija* līderu iekšējo konfliktu dēļ viņiem

neizdevās izvērst plašākas aktivitātes. Turklāt *GVD Baltija* ilgstoši nespēja noorganizēt iegūto ziedojumu nosūtīšanu. Tos izdevās nogādāt Krievijā tikai pēc tam, kad tika uzsākta sadarbība ar Igaunijas organizāciju *Dobrosvet*. Jāatzīmē, ka humanitārās palīdzības nodošana nezināmām personām, nevis starptautiski atzītām labdarības organizācijām, rada risku, ka civiliedzīvotājiem ziedotie līdzekļi var nonākt nelikumīgo kaujinieku grupējumam, nevis konfliktā cietušo rīcībā. Tādējādi tiek sniegts atbalsts nevis no karadarbības cietušajiem, bet gan tās izraisītājiem un uzturētājiem.

S.Bukains

Humanitārās palīdzības vākšana bruņotā konfliktā cietušajiem ir likumīga un atbalstāma darbība, taču *GVD Baltija* gadījumā pastāv bažas, ka deklarēto mērķu aizsegā tika veiktas arī prettiesiskas darbības. Tā rezultātā pret vairākiem *GVD Baltija* pārstāvjiem 2014.gadā DP uzsāka kriminālprocesu par personas vervēšanu teroristiskām darbībām. Svarīgi arī atzīmēt, ka *GVD Baltija* atšķirībā no tradicionālajām labdarības organizācijām neslēpa savu atbalstu vienai no konfliktā iesaistītajām pusēm (t.i. nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem) un attiecīgi arī ziedojumus vāca tikai to reģionu atbalstam, kas atrodas nelikumīgo kaujinieku grupējumu kontrolē.

3.3. Pievienošanās nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem Ukrainā

Ja Krievijas agresijas attaisnošana, kā arī ziedojumu vākšana nelikumīgo kaujinieku grupējumu kontrolēto reģionu atbalstam izraisa bažas par personu patiesajiem mērķiem, tad Latvijas iedzīvotāju iesaistīšanās vardarbīgās aktivitātēs rada tiešus riskus Latvijas nacionālās drošības interesēm.

DP vērtējumā pievienošanās nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem, kas cīnās pret Ukrainas varas iestādēm, rada tādas pašas riskus kā ceļošana uz Sīriju/Irāku nolūkā pievienoties tur esošajiem teroristu grupējumiem. Eiropas valstu pieredze liecina, ka, uzturoties konflikta reģionā, personas vēl vairāk radikalizējas, apgūst uzbrukumu organizēšanai nepieciešamās iemaņas, kā arī izveido kontaktus ar citām radikāli noskaņotām

Vjačeslavs Visockis

Valentīns Miļutins

Grigorij Kosņikovskis

Beness Aijo

Anatolijs Matjukovskis

personām. Līdz ar to pēc atgriešanās mītnes zemē šīs personas ir vēl vairāk radikalizējušās un ieguvušas specifiskas prasmes ideoloģiski motivētu vardarbības aktu rīkošanai. Lai gan uz Irāku/Sīriju un Ukrainu personas dodas dažādu ideoloģiju un motīvu vadītas, viņu radītie riski pēc atgriešanās ir līdzīgi. Iespējams, Ukrainas konflikta kontekstā šie riski ir pat lielāki, jo nelikumīgo kaujinieku grupējumu sagrābtajās teritorijās uzturas bijušie Krievijas specdienestu un armijas pārstāvji, kuri spēj nodrošināt augstāka līmeņa apmācību un turpmākās darbības koordināciju nekā teroristu grupējumu pārstāvji Sīrijā/Irākā. Līdz ar to pēc pārnākšanās no Ukrainas konflikta šīs personas var radīt nozīmīgus pretizlūkošanas un sabotāžas riskus Latvijā.

Nolūkā pievienoties nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem uz Ukrainu ir devušies vairāki Latvijas iedzīvotāji. Līdz šim publiski ir izskanējusi informācija par piecām personām, taču DP rīcībā esošā informācija liecina, ka nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem ir pievienojies lielāks skaits Latvijas iedzīvotāju. Šobrīd DP ir uzsākusi kriminālprocesi pret pieciem Latvijas iedzīvotājiem saistībā ar viņu iespējamo prettiesisko dalību Ukrainas konfliktā nelikumīgo kaujinieku grupējumu rindās. Visas piecas personas ir arī izsludinātas meklēšanā. Ja Jūsu rīcībā ir informācija par attēlos redzamo personu atrašanās vietu, aicinām par to nekavējoties informēt DP pa tālruni 67208964 jebkurā diennakts laikā. DP garantē informācijas avota konfidencialitāti.

DP veiktā analīze liecina, ka uz Ukrainu nolūkā pievienoties nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem, kas vēršas pret Ukrainas teritoriālo nedalāmību, Latvijas iedzīvotāji ir devušies dažādu iemeslu dēļ. Vieni (piemēram, nacionālboļševistisko ideju piekritēji) ir iesaistījušies konfliktā drīzāk ideoloģisku motīvu dēļ, tikmēr citus motivēja ilūzija par vieglu peļņu. Tāpat starp Latvijas iedzīvotājiem, kuri ir pievienojušies nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem, ir arī personas, kuras devās uz Ukrainu, lai izvairītos no saukšanas pie kriminālatbildības par Latvijā pastrādātajiem noziegumiem. Jāatzīmē, ka krimināla pagātne bija arī 2015.gada sākumā Ukrainā nogalinātajam Latvijas iedzīvotājam Radionam Kušniram, kura nāvi savās interesēs turpina izmantot daži Krievijas agresijas Ukrainā atbalstītāji Latvijā.

Atšķirības ir vērojamas ne tikai Latvijas iedzīvotāju motivācijā iesaistīties Ukrainas konfliktā, bet arī veidā, kā viņi nokļūst nelikumīgo kaujinieku grupējumu kontrolētajās teritorijās. Vieni turp devās pēc savas iniciatīvas, savukārt citi, iespējams, tika apzināti radikalizēti un vervēti. DP rīcībā esošā informācija rada aizdomas, ka dažu Latvijas iedzīvotāju ceļošanā uz Ukrainu svarīga loma bija Vladimiram Lindermanam, kurš, iespējams, aģitēja un motivēja sev lojālos līdzgaitniekus pievienoties nelikumīgajiem kaujinieku grupējumiem. DP arī pārbauda informāciju, ka ar viņa iespējamo starpniecību vairāki Latvijas iedzīvotāji devās uz Maskavu, kur viņiem tālāku atbalstu sniedza nacionālboļševistisko ideoloģiju atbalstošās organizācijas *Drugaja Rossija* pārstāvji. Saistībā ar šīm V.Lindermana aktivitātēm tiek veikta izmeklēšana kriminālprocesa ietvaros.

DP atgādina, ka kopš 2015.gada 19.februāra spēkā ir tiesību normas, kas aizliedz prettiesiski piedalīties bruņotā konfliktā ārvalstīs, finansēt šādus bruņotus konfliktus, kā arī vervēt, apmācīt un nosūtīt citas personas dalībai šādos bruņotos konfliktos. Par šādām darbībām ir paredzēta kriminālatbildība. Krimināllikuma izpratnē prettiesiska piedalīšanās bruņotā konfliktā ir aktīva piedalīšanās ārpus Latvijas Republikas teritorijas notiekošā bruņotā konfliktā, kas vērsts pret valsts teritoriālo neaizskaramību vai politisko neatkarību vai citādi ir pretrunā ar Latvijas Republikai saistošajām starptautiskajām tiesībām.

V.Lindermans

Secinājumi un prognozes

- Krievijas agresijas Ukrainā attaisnošana pārskata periodā bija viens no galvenajiem tautiešu politikas aktīvistu Latvijā darbības virzieniem. Nekritiskais atbalsts Ukrainas jautājumā uzskatāmi apliecina šo aktīvistu ciešo saikni ar Krieviju un rada pamatotas bažas par viņu attieksmi pret vardarbības izmantošanu ģeopolitisko mērķu sasniegšanai citās valstīs. Šīs bažas pastiprina vairāku Krievijas īstenotās tautiešu politikas atbalstītāju aktīvie protesti pret Latvijas aizsardzības spēju stiprināšanu.
- Atsevišķi Krievijas agresijas Ukrainā atbalstītāji paralēli uzsāka arī ziedojumu vākšanu nelikumīgo kaujinieku grupējumu sagrābto reģionu iedzīvotājiem, kā arī sniedza atbalstu šiem grupējumiem, palīdzot viņu rindām pievienoties jauniem brīvprātīgajiem no Latvijas. Pēc izmaiņām Krimināllikumā šādas aktivitātes gan ir mazinājušās.
- DP vērtējumā potenciāli nozīmīgākos riskus Latvijas nacionālās drošības interesēm rada tie Latvijas iedzīvotāji, kuri ir pievienojušies nelikumīgiem kaujinieku grupējumiem, kas vēršas pret Ukrainas teritoriālo nedalāmību. Piedaloties šajā konfliktā, minēto personu radikalizācijas process, visticamāk, turpinās, turklāt viņi apgūst šaujamo ieroču izmantošanas un kauju prasmes pilsētas apstākļos, kā arī var izveidot kontaktus ar Krievijas specdienestu bijušajiem vai esošajiem darbiniekiem. Līdz ar to pēc atgriešanās Latvijā šīs personas var radīt nozīmīgus draudus mūsu valsts drošībai.
- Lai gan Krievijas agresija Ukrainā daļā Latvijas sabiedrības tiek uztverta neviennozīmīgi, atsevišķi centieni provokatīvi izmantot Ukrainas konflikta tematiku, lai piesaistītu jaunus atbalstītājus Latvijas mazākumtautību vidē, ir bijuši neveiksmīgi. Tas uzskatāmi apliecina Latvijas sabiedrības nepakļaušanos politiski motivētām provokācijām un skaidru atbalstu savai valstij.

4. Informatīvās telpas drošība

Ukrainas konflikta iespaidā pārskata periodā būtiski palielinājās arī Krievijas propagandas intensitāte un centieni ar informācijas aktivitātēm ietekmēt gan pašmāju, gan ārvalstu, t.sk. Latvijas, auditorijas attieksmi par Krievijai svarīgiem jautājumiem un procesiem. Lai pārliecinātu par savas pozīcijas pareizību, Krievija aktīvi izmantoja jau esošos informācijas kanālus, kā arī turpināja darbu pie jaunu informācijas platformu radīšanas.

2014.gadā Krievijas propaganda bija pakārtota nepieciešamībai mobilizēt iekšēju un ārēju atbalstu Krievijas pozīcijai Ukrainas konfliktā. Negūstot atbalstu Rietumu valstu vidū, Krievijas propagandā paralēli vēstījumiem par “fašisma atdzimšanas draudiem Ukrainā”, “Krimas referendumu tiesiskumu” un “Austrumukrainas vietējo iedzīvotāju cīņu pret Kijevas huntu” sāka dominēt arī izteikti pret Rietumiem, īpaši ASV, vērsta retorika. Krievijas politiskās elites tieši vai pastarpināti kontrolētie informācijas resursi nenogurstoši propagandēja, ka ASV “ir atbildīga par Ukrainas konflikta eskalāciju un Eiropas - Krievijas attiecību pasliktināšanos” un Krievijas sabiedrībai ir jāmobilizējas ap savu politisko eliti, lai “apturētu fašisma izplatīšanos” un aizstāvētu “krievu pasauli”.

Šo vēstījumu izplatīšanā un popularizēšanā tika aktīvi iesaistīti arī tautiešu politikas aktīvisti dažādās valstīs, t.sk. Latvijā. Tādējādi Krievijas propaganda centās gan pašmāju, gan ārvalstu auditorijai parādīt, ka Krievijas pozīcija tiek atbalstīta arī Rietumos un ka ES valstīs nav vienotas attieksmes Ukrainas jautājumā.

Vienlaikus Krievijas informācijas resursi turpināja kultivēt jau iepriekšējos gados radītos propagandas mītus par Latviju. Tika izplatīti vēstījumi par Latvijā it kā notiekošiem “cilvēktiesību pārkāpumiem”, “fašisma atdzimšanu un glorificēšanu”, “nepareizu vēstures interpretēšanu” u.tml. Paralēli Krievijas plašsaziņas līdzekļos tika propagandēts uzskats, ka kopš Latvija neatrodas politiskā un ekonomiskā savienībā ar Krieviju Latvijas iedzīvotāju dzīves līmenis ir “ievērojami pasliktinājies”. Kā eksperti šādiem sižetiem tradicionāli tiek piesaistīti Krievijas politikajai elitei pietuvinātie pētnieki un tautiešu politikas aktīvisti Latvijā, kuri bieži vien tiek pozicionēti kā “eksperti”, “politologi”, “ekonomisti”, “tiesībsargi” u.tml.

Šo informatīvo pasākumu kopuma mērķis ir diskreditēt Latviju kā “naidīgu valsti” Krievijas iedzīvotāju vidū, savukārt Latvijas iedzīvotāju vidū radīt priekšstatu par Latviju kā “neizdevušos valsti”. Ar šīm darbībām propagandas autori cenšas veidot mūsu valstī pieprasījumu pēc ciešākas politiskās un ekonomiskās sadarbības ar Krieviju, radot ilūziju, ka tas uzlabos Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Pārskata laikā pret Latviju vērsti sižeti ar zināmu regularitāti parādījās gan Krievijas lielākajos plašsaziņas

līdzekļos, gan mazāk zināmos resursos. Uz populārāko Krievijas TV kanālu raidījumiem galvenokārt tiek aicināti pieredzējušie tautiešu politikas aktīvisti Latvijā (T.Ždanoka, A.Gapoņenko, A.Mirskis, E.Graudiņš). Savukārt mazāk populāros resursos publicējas tautiešu politikas aktīvisti, kuri izceļas ar radikālāku retoriku vai jaunās paaudzes tautiešu politikas atbalstītāji. Piemēram, ar Modestu Koļerovu saistītājās platformās regulāri publicējas I.Girss un J.Osipovs, bet interneta vietnē *Rubaltic.ru* – Andrejs Solopenko un Andrejs Starikovs.

A.Mirskis (vidū)

Krievijas politiskās elites kontrolēto plašsaziņas līdzekļu vienpusējam un tendenciozam Ukrainas konflikta atspoguļojumam, kā arī mūsu valsti diskreditējošai propagandai tiek pakļauti arī Latvijas iedzīvotāji, kuri regulāri iegūst informāciju no šiem resursiem (galvenokārt TV un radio). Tomēr iespēja iegūt informāciju no dažādiem resursiem, t.sk. tiem, kas darbojas atbilstoši demokrātiskas žurnālistikas principiem, ļauj Latvijas iedzīvotājiem iepazīties ar alternatīviem viedokļiem un kritiski izvērtēt iegūto informāciju.

Līdz ar intensīvo propagandas plūsmu Krievijā bāzētājos informācijas resursos 2014.gadā bija vērojami arī Krievijas centieni veidot informatīvās platformas ārvalstīs, t.sk. Latvijā. Nozīmīgākais no plānotajiem projektiem Latvijā ir Krievijas informācijas aģentūras *Rossija Segodnja* projekts *Sputnik*, kura ietvaros ar radio un interneta ziņu portāla starpniecību tiktu izplatītas Krievijai labvēlīgas ziņas Latvijas informatīvajā telpā. DP rīcībā esošā informācija liecina, ka ar *Sputnik* radio projekta virzīšanu Latvijā nodarbojas A.Mirskis, kuram piederošajā *Avto radio* jau šobrīd tiek retranslēti “Golos Rossiji” (šobrīd iekļauts *Sputnik* programmā) vakara un nakts programma. Neraugoties uz to, ka atsevišķi Krievijā veidoti raidījumi jau šobrīd tiek retranslēti Latvijā, pastāvīgas klātbūtnes izveide ievērojami paplašinātu iespējas Latvijas informatīvajā telpā izplatīt Krievijai vēlamus vēstījumus.

Paralēli pārskata laikā savu darbību uzsāka interneta resurss *baltnews.lv*, kura darbību koordinē Andrejs Jakovļevs. Lai gan plašākai sabiedrībai A.Jakovļeva vārds ir mazāk zināms, viņš ir darbojies gan žurnālistikā (iepriekš strādāja par Krievijas TV kanāla RTR korespondentu Latvijā), gan tautiešu politikas aktīvistu vidē (bijis T.Ždanokas palīgs, vada organizācijas “D.V.I.N.A” un “Amber Bridge Baltic fonds”). *Baltnews.lv* pozicionējas kā informatīvi izklaidējošs portāls, taču tajā tiek izplatīti Krievijas oficiālajam viedoklim atbilstoši vēstījumi. Atšķirībā no Krievijā bāzētajiem resursiem *Baltnews.lv* Krieviju atbalstošo informāciju pasniedz salīdzinoši neuzkrītošā un neuzbāzīgā formā, lai nerādītu aizdomas par portālu kā daļu no Krievijas informācijas aktivitātēm Latvijā. Jāatzīmē, ka portāli ar identisku nosaukumu darbojas arī Igaunijā un Lietuvā.

Vienlaikus pārskata periodā darbību turpināja arī jau esošās informācijas platformas. Viena no tām bija mediju klubs *Format A3*, kas, Ukrainas konfliktam attīstoties un pasliktinoties Krievijas-Rietumu attiecībām, uz saviem pasākumiem turpināja aicināt viesus no Krievijas, kuri sniedza Kremlim vēlamu Ukrainas situācijas redzējumu, popularizēja Krievijas vēstures interpretāciju, kritizēja esošo situāciju Latvijā un ES, ASV politiku. Interesanti, ka *Format A3* pozicionējas kā platforma dialogam un diskusijām starp Latvijas un Krievijas žurnālistiem un dažādu nozaru ekspertiem, taču praksē uz tā pasākumiem

tika aicināti galvenokārt tikai tie viesi, kuri puda Krievijas politiskajai elitei vēlamu viedokli. Tādējādi “diskusijā” par Ukrainas konfliktu, situāciju Latvijā un aktuāliem starptautiskās politikas jautājumiem izskanēja tikai vienas puses viedoklis, kas parasti ir raksturīgi propagandas, nevis diskusiju formātiem. Jāatzīmē, ka 2014.gada otrajā pusgadā pēc tam, kad vairākiem uzaicinātajiem pasākuma dalībniekiem radās problēmas ar ieeļošanu mūsu valstī, *Format A3* mainīja taktiku un uz pasākumiem turpmāk galvenokārt aicināja kultūras darbiniekus. Turklāt *Format A3* koordinatores Latvijā Margarita Troškina, Kseniju Zagorovska un Olga Borisova pārskata laikā izveidoja jaunu platformu ar humanitāras ievirzes nosaukumu “Kultūras līnija”. Nevar izslēgt iespēju, ka turpmāk tieši šis nodibinājums varētu pārņemt *Format A3* funkcijas, lai nerādītu aizdomas par saikni ar Krievijas informācijas aktivitātēm.

2014.gadā Krievijai labvēlīgu vēstījumu izplatīšanu turpināja arī portāls *imhoclub.lv*, kas ir kļuvis par pastāvīgu platformu Krievijas tautiešu politikas atbalstītājiem. Tāpat pārskata periodā Krieviju atbalstošus vēstījumus turpināja izplatīt biedrības “Latvijas Antifašistiskā fronte” vadītājs Sergejs Malahovskis, kurš paralēli mēģināja arī piesaistīt atbalstītājus sava portāla *baltijalv.lv* darbībai. Tiesa, līdz šim S.Malahovskim nav izdevies piesaistīt resursus, kas ir nepieciešami portāla darbības paplašināšanai un popularizēšanai.

Secinājumi un prognozes

- Pārskata periodā pieauga Krievijas propagandas intensitāte, ko lielā mērā ietekmēja Ukrainas konflikts un attiecību ar Rietumiem pasliktināšanās. Nepieciešamība mobilizēt atbalstu Krievijas politiskās elites īstenotajai politikai Ukrainā noteica to, ka tai lojālie informācijas resursi pastiprināja pret Rietumu valstīm vērstu propagandu. Paredzams, ka, turpinoties Ukrainas konfliktam, Krievijas propagandas intensitāte nemazināsies.
- Vienlaikus ar Rietumu nostājas Ukrainas konfliktā kritiku Krievijas informācijas resursi turpināja jau iepriekšējos gados kultivēto mītu par Latviju izplatīšanu. Būtisku atbalstu Krievijas propagandas centienos pozicionēt Latviju kā Krievijai “naidīgu” un “neizdevušos” valsti sniedza arī tautiešu politikas aktīvistu, kuri Krievijas informācijas resursos joprojām tiek izmantoti kā galvenie viedokļu veidotāji par situāciju Latvijā.
- Krievijas informācijas resursu pieejamība un salīdzinoši plašais lietotāju skaits Latvijā palielina risku, ka arī mūsu valsts iedzīvotāji var nonākt pastāvīgā Krievijas

propagandas ietekmē. Tajā pat laikā Latvijas iedzīvotāju pieeja alternatīviem viedokļiem gan informatīvajā telpā, gan sociālajā vidē ierobežo iespējas manipulēt ar Latvijas sabiedrības viedokli.

- Pārskata laikā Krievija turpināja attīstīt jaunas dažāda veida informācijas platformas. Šo platformu galvenais uzdevums ir vairojot atbalstu Krievijai un sekmēt Krievijas ģeopolitisko mērķu sasniegšanu ārvalstīs. Šī iemesla dēļ ir rūpīgi jāizvērtē atsevišķu Krievijas plānoto informācijas projektu Latvijā ietekme uz mūsu valsts informatīvo telpu un tās drošību. Pastāv risks, ka plānotie projekti var tikt izmantoti, lai, aizbildinoties ar demokrātiju un vārda brīvību, slēpti un neuzkrītoši izplatītu Krievijas interesēm atbilstošu informāciju, tādējādi cenšoties ilgtermiņā Latvijas sabiedrībā radīt atbalstu Krievijas mērķiem. Pastāvīga un diskrēta Krievijas vēstījumu izplatīšana Latvijas informatīvajā telpā ilgtermiņā var radīt lielākus riskus nekā tiešas propagandas aktivitātes, ko izvērs Krievijā bāzētie informācijas resursi.

5. Ekonomiskā drošība

Valsts ekonomiskās suverenitātes aizsardzība ir viens no DP darbības virzieniem, kam tiek pievērsta pastiprināta dienesta uzmanība. Šī uzdevuma īstenošanai DP veic pretizlūkošanas un operatīvās darbības pasākumus nolūkā savlaicīgi iegūt informāciju par potenciāliem riskiem ekonomiskajai drošībai. Par identificētajiem riskiem DP regulāri informē valsts augstākās amatpersonas un atbildīgās institūcijas.

2014.gadā ekonomiskos procesus gan globālā, gan nacionālā mērogā nelabvēlīgi ietekmēja Ukrainas konflikta eskalācija. Tās rezultātā saasinājās Rietumvalstu un Krievijas attiecības, kas noveda pie abpusēju sankciju ieviešanas. Saspringtā ģeopolitiskā situācija un ES-Krievijas tirdzniecības aktivitāšu sarukums ietekmēja arī ekonomiskos procesus Latvijā. No vienas puses, vairāku nozaru Latvijas uzņēmumiem tika liegta iespēja realizēt savu produkciju un pakalpojumus Krievijas tirgū. No otras puses, Krievijas neprognozējamā rīcība aktualizēja nepieciešamību stiprināt Latvijas un ES kopējo enerģētisko drošību, mazināt Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgu nozaru atkarību no viena sadarbības partnera, kā arī pārvērtēt atsevišķu investīciju projektu un programmu ietekmi uz valsts ekonomisko un nacionālo drošību.

Krievijas agresija Ukrainā vēl vairāk aktualizēja enerģētiskās drošības jautājumus gan nacionālajā, gan ES līmenī. Tā rezultātā tika pievērsta lielāka uzmanība pasākumiem, kas vērsti uz ES dalībvalstu enerģētiskās atkarības mazināšanu no viena piegādātāja. Vienlaikus tika izstrādāta arī Deklarācija par Baltijas valstu enerģijas piegāžu drošību, kas tika parakstīta 2015.gada janvārī. Paralēli šiem pasākumiem, kas vērsti uz enerģētiskās drošības nostiprināšanu ilgtermiņā, Latvijas enerģētikas nozarē turpinājās procesi, kas saistīti ar nepieciešamo politikas plānošanas dokumentu izstrādi, lai nacionālā līmenī liberalizētu dabasgāzes tirgus. Pārskata laikā tika pieņemts lēmums līdz 2017.gadam atlikt dabasgāzes tirgus liberalizācijas priekšnosacījumu ieviešanu, ko aktīvi lobēja ne tikai monopola stāvokļa saglabāšanā ieinteresēto uzņēmumu pārstāvji Latvijā, bet arī atsevišķi Saeimas deputāti, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji un nozares eksperti.

Pagājušajā gadā aktualizējās atsevišķas iniciatīvas par sašķidrinātās dabasgāzes (LNG) termināļu būvniecības iespējām Latvijā. Neraugoties uz to, ka LNG ir viens no iespējamiem dabasgāzes piegāžu diversifikācijas risinājumiem un tas varētu kalpot par alternatīvu gadījumā, ja tiktu pārtraukta gāzes piegāde no esošā piegādātāja, līdz šim vietēja mēroga LNG termināļa būvniecības jautājumā nav izdevies sasniegt būtisku progresu.

Vienlaikus pārskata laikā turpinājās Baltijas valstu elektroenerģijas tirgus stiprināšana. Mūsu valsts tautsaimniecībai un ekonomiskajai drošībai nozīmīgi elektroenerģijas infrastruktūras projekti Latvijā un ārvalstīs attīstījās atbilstoši plānotajam grafikam, kas perspektīvā, palielinoties

elektroenerģijas caurlaides jaudai, nodrošinās efektīvāku energoapgādes sistēmas funkcionēšanu Baltijas valstīs un starpsavienojumu izbūvi ar ES valstīm.

Rietumvalstu un Krievijas attiecību saasināšanās pārskata laikā radīja bažas arī par Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgās tranzīta nozares turpmāko attīstību. Tomēr pesimistiskās prognozes par šī konflikta tūlītēju ietekmi uz tranzīta nozari līdz šim nav piepildījušās. Tieši pretēji, Rīgas un Liepājas ostas 2014. gadā pārkāva vairāk kravu nekā iepriekšējā gadā. Tajā pat laikā pastāv risks, ka šī tendence var nebūt ilgtermiņa, jo saspīlējums attiecībās ar Rietumiem var veicināt Krievijas plānus pārorientēt kravas uz savām ostām (šāda retorika no Krievijas puses izskan jau vairākus gadus, taču pēdējā laikā tā ir pastiprinājusies). Šīs ieceres īstenošanai gan ir nepieciešamas nozīmīgas investīcijas infrastruktūras attīstībā un tas var nonākt pretrunā ar Krievijas uzņēmumu saimnieciskajām interesēm, kā arī pēdējo gadu laikā vērojamo Krievijas centieniem stiprināt savu ekonomisko ietekmi kaimiņvalstīs. Jāatzīmē, ka pārskata periodā Krievijas uzņēmumi turpināja nostiprināt savu klātbūtni Latvijas tranzīta nozarē, kas norāda uz šīs valsts komersantu vēlmi izmantot Latvijas tranzīta koridoru arī nākotnē.

Pārskata periodā neizdevās sasniegt būtisku progresu citu reģionu kravu piesaistē un pārkrauto kravu veidu dažādošanā, kas ļautu mazināt Latvijas tranzīta nozares atkarību no Krievijas izcelsmes kravām. Tas kontekstā ar kopumā labajiem darbības radītājiem var mazināt Latvijas tranzīta nozares vēlmi turpināt intensīvi meklēt jaunus sadarbības partnerus citos reģionos. Līdz ar to pastāv risks, ka Latvijas tautsaimniecībai nozīmīga sektora atkarība no vienas valsts piegādātājiem var saglabāties ilgtermiņā. Tas savukārt palielina risku, ka šis apstāklis var tikt izmantots kā instruments Latvijas iekšpolitisko un ārpolitisko lēmumu pieņemšanas procesa ietekmēšanai.

Ilustratīvs foto

Līdz ar tranzīta nozari Krievijas izcelsmes kapitālam bija nozīmīga ietekme arī uz Latvijas nekustamo īpašumu tirgu. Terminuzturēšanās atļauju (TUA) izsniegšana apmaiņā pret

nekustamā īpašuma iegādi pārskata periodā vislielāko interesi izraisīja tieši Krievijas pilsoņiem. Tieši šis valsts pilsoņu lielā interese par TUA iegūšanu Latvijā ir viens no spilgtākajiem apliecinājumiem, ka apgalvojumi par “mazākumtautību apspiešanu” vai “fašisma glorificēšanu” Latvijā ir Krievijas propagandas radīts mīts, kas neatbilst patiesībai.

2014.gadā TUA par nekustamā īpašuma iegādi tika izsniegtas 5218 ārzemniekiem, no kuriem lielāko daļu veidoja tieši Krievijas pilsoņi (viņiem sekoja Ķīnas un Ukrainas pilsoņi). Jāatzīmē, ka pagājušajā gadā interese par TUA saņemšanu saistībā ar nekustamā īpašuma iegādi Latvijā būtiski pieauga, jo 2013.gadā TUA, pamatojoties uz investīcijām nekustamā īpašuma iegādē, tika izsniegta 3433 ārzemniekiem. Palielinātā interese par šo programmu bija saistīta ar izmaiņām Imigrācijas likumā, kas stājās spēkā 2014.gada 1.septembrī un paredz ievērojami lielāku investīciju apmēru nekustamā īpašuma iegādē. Tajā pat laikā interese par TUA saņemšanu, pamatojoties uz investīcijām uzņēmējdarbībā vai finanšu investīcijām, 2014.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, būtiski nemainījās.

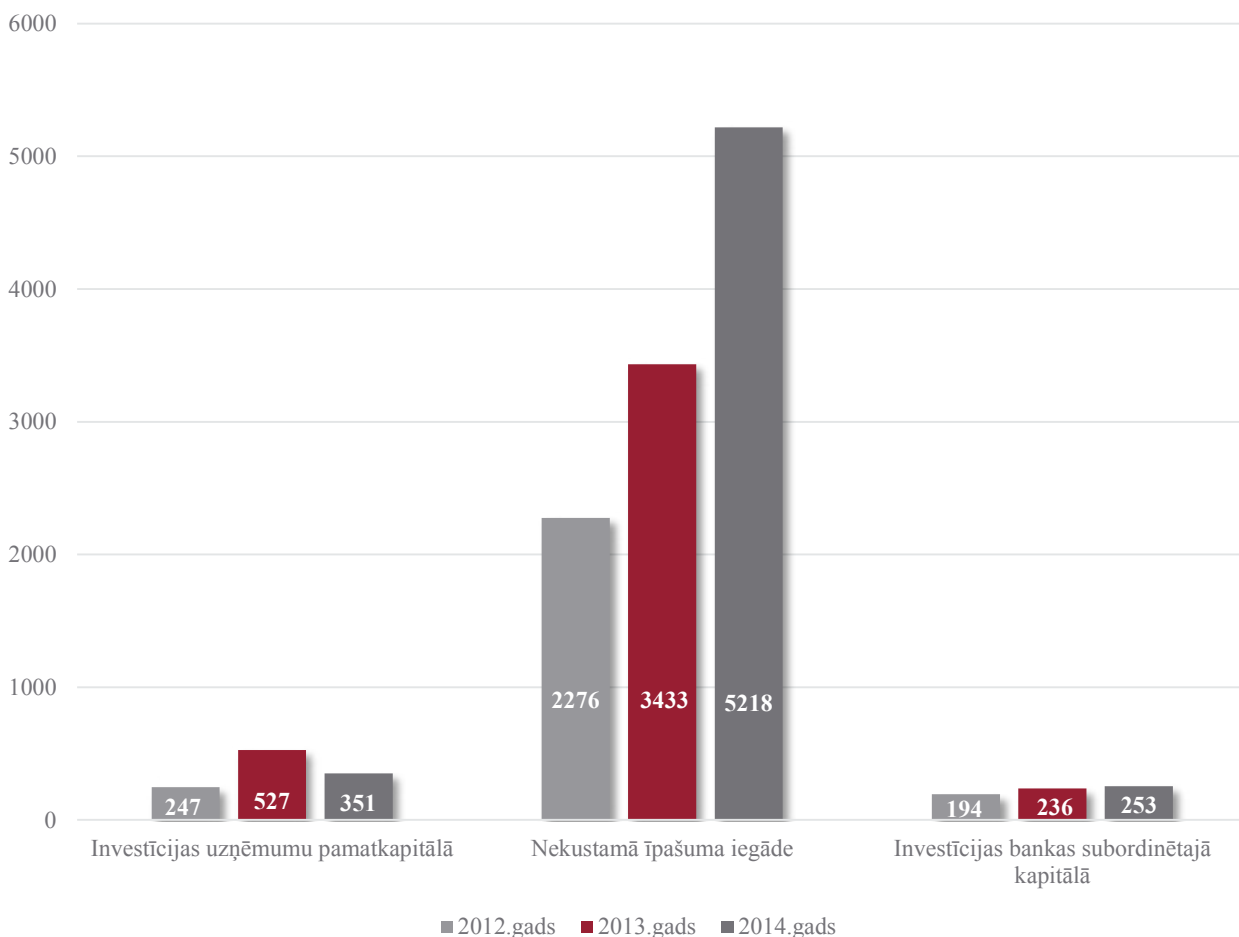
Straujais TUA pieprasītāju skaita pieaugums 2014.gadā palielināja jau iepriekš identificēto potenciālo nacionālās drošības risku iespējamību. Proti, pastāv risks, ka šo kārtību, lai iegūtu uzturēšanās tiesības Latvijā un Šengenas zonas valstīs, var izmantot:

- ārvalstu specdienestu darbinieki vai ar tiem saistītas personas;
- ārvalstnieki, kuri ir nelojāli Latvijai un var iesaistīties pret mūsu valsts interesēm vērstās aktivitātēs vai to atbalstīšanā;
- ar organizēto noziedzību saistītas personas.

Šo risku iespējamību apstiprina DP konstatētie gadījumi, kad TUA pieprasīja ārvalstnieki, kuri var rādīt riskus nacionālajai drošībai, ir saistīti ar organizēto noziedzību, iesaistīti krāpšanas shēmās un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā, kā arī pastrādājuši sevišķi smagus noziegumus.

Līdz ar pārskata periodā apstiprinātajiem grozījumiem Imigrācijas likumā TUA pieprasījumu skaits ir sarucis,

TUA PIEPRASĪJUMU DINAMIKU UN SADALĪJUMU PĒC INVESTĪCIJU VEIDA

tādējādi ir samazinājusies arī potenciālo risku iespējamība. DP vērtējumā šobrīd spēkā esošā TUA izsniegšanas sistēma nodrošina samērīgu līdzsvaru starp nepieciešamību piesaistīt ārvalstu investīcijas Latvijas ekonomikā un garantēt nacionālās drošības intereses. Pie patreizējās TUA pieprasījumu dinamikas DP un pārējām iesaistītajām valsts institūcijām ir daudz plašākas iespējas detalizētāk izvērtēt TUA pieprasītāju profilu un identificēt ārzemniekus, kuru klātbūtne Latvijā vai Šengenas zonā var nelabvēlīgi ietekmēt Latvijas vai mūsu sabiedroto valstu drošību. Tā rezultātā ir pieaudzis TUA pieprasījumu atteikumu skaits. Samazinot nepieciešamo investīciju apmēru, TUA pieprasījumu skaits var atkal ievērojami pieaugt, kas savukārt nelabvēlīgi ietekmētu DP un citu institūciju iespējas detalizēti izvērtēt ārzemnieku radītos riskus nacionālajai drošībai.

Jāatzīmē, ka izmaiņas Imigrācijas likumā neskāra ieguldījumu apmēru uzņēmējdarbībā, kas nepieciešams, lai saņemtu TUA. Tomēr tas nav būtiski palielinājis interesi par šo investīciju veidu. Turklāt pārskata periodā tika konstatēti vairāki gadījumi, kas rada aizdomas par ieguldījumiem fiktīvās kapitālsabiedrībās, kas patiesībā neveic saimniecisko darbību. Taču, ņemot vērā, ka šie uzņēmumi ir izpildījuši saistības pret valsti, formāli likuma prasības tiek ievērotas.

Ukrainas konflikta eskalācija ir nelabvēlīgi ietekmējusi Latvijas un tās lielāko tirdzniecības partneru ekonomiskās izaugsmes tempus, līdz ar to ārvalstu investoru piesaistei

ir svarīga nozīme tautsaimniecības attīstībā. Tomēr ne visi potenciālie ārvalstu ieguldījumi automātiski nozīmē ilgtermiņa ieguvumus Latvijas ekonomikā. Investīciju projektiem, kuriem ir ne tikai ekonomisks, bet arī politisks raksturs un kuri var tikt izmantoti, lai ietekmētu Latvijas iekšpolitiskos un ārpolitiskos procesus citu valstu interesēs, ilgtermiņā var būt drīzāk negatīvs ekonomiskais efekts, jo nacionālās drošības risku novēršanai nepieciešami līdzekļi visticamāk ievērojami pārsniegs iemaksas, ko šie investori veiks valsts budžetā. Šī iemesla dēļ DP vērtējumā ārvalstu investīciju projekti ir jāvērtē ne tikai no ekonomiskā, bet arī nacionālās drošības viedokļa.

Riskus, ko var radīt ar ārvalstu varas struktūrām saistīta uzņēmuma darbība Latvijā, apliecina pārskata laikā DP novērsta ārvalsts uzņēmuma mēģinājums Latvijā izplatīt programmatūru, ko var izmantot nesankcionētai informācijas iegūšanai par programmatūras lietotāju bez viņa ziņas un atļaujas. DP rīcībā esošā informācija liecina, ka šī uzņēmuma pārstāvji iespējams bija saistīti ar Krievijas spēcīgiem un lietotāju datoru kontroles laikā iegūtie dati varēja nonākt Krievijas spēcīgiem rīcībā. Minētais uzņēmums savus pakalpojumus nereklamēja un centās izvairīties no publicitātes, tā vietā izrādīja interesi par konkrētiem klientiem, starp kuriem bija arī vairākas valsts institūcijas, t.sk. tiesību aizsardzības iestādes un institūcijas, kuru rīcībā ir plaša informācija par Latvijas Republikas iedzīvotāju datiem.

Secinājumi un prognozes

- Krievijas neprognozējamā rīcība vēlreiz apliecināja nepieciešamību stiprināt Latvijas un ES kopēju enerģētisko drošību un diversificēt tautsaimniecībai nozīmīgo energoresursu piegāžu kanālus. Saglabājoties ilgtermiņa atkarībai no viena energoresursu piegādātāja, pastāv risks, ka šis apstāklis var tikt izmantots, lai ietekmētu Latvijas iekšpolitiku un ārpolitiku atbilstoši piegādātāja vai tā īpašnieka interesēm.
- Neraugoties uz saspīlējumu Rietumu un Krievijas politiskajās un ekonomiskajās attiecībās, līdz šim nav notikušas nozīmīgas izmaiņas Krievijas izcelsmes tranzīta kravu plūsmā uz Latvijas ostām. Lai gan Krievijā joprojām notiek diskusijas par nepieciešamību novirzīt kravas uz Krievijas ostām, šis valsts uzņēmumi turpina investēt Latvijas tranzīta nozarē, kas apliecina viņu vēlmi arī nākotnē izmantot Latvijas koridoru kravu tranzītam.
- Pagājušā gada pirmajos deviņos mēnešos ievērojami palielinājās TUA pieprasījumu skaits, taču pēc izmaiņām Imigrācijas likumā ārzemnieku interese par TUA iegūšanu, pamatojoties uz nekustamā īpašuma iegādi, samazinājās. Līdz ar izmaiņām Imigrācijas likumā un DP spēju stiprināšanu, risks, ka šī kārtība var tikt izmantota pret Latvijas un mūsu sabiedroto valstu drošības interesēm, ir mazinājies. TUA saņemšanai nepieciešamā investīciju apmēra samazināšana šos riskus var atkal paaugstināt.
- Riskus Latvijas ekonomiskajai drošībai arī turpmāk var radīt centieni iegūt kontroli pār stratēģiski svarīgu tautsaimniecības nozaru uzņēmumiem, lai vēlāk to izmantotu citu valstu politisko un ekonomisko interešu realizācijai. Šie riski neizriet no konkrētu valstu izcelsmes kapitāla, bet gan no noteiktiem projektiem, kas ir cieši saistīti ar to ārvalstu valdībām, kas vēlas iegūt politisko un ekonomisko ietekmi Latvijā, lai to izmantotu savu ģeopolitisko interešu realizācijai.

6. Preterorisms

2014.gadā terorisms joprojām bija viens no galvenajiem draudu avotiem Eiropas drošībai, tāpēc DP kā preterorisma pasākumus koordinējošajai institūcijai Latvijā terorisma draudu novēršana un nacionālās preterorisma sistēmas stiprināšana bija viens no prioritārajiem darbības virzieniem. Tā ietvaros DP veic operatīvās darbības, lai iegūtu apstiprinātu informāciju par iespējamiem terorisma riskiem, sniedz rekomendācijas par preventīvo drošības pasākumu ieviešanu kritiskās infrastruktūras un cilvēku masveida pulcēšanās objektos, kā arī koordinē preterorisma pasākumos iesaistīto institūciju sadarbību. Preterorisma jomā DP arī cieši sadarbojas ar ārvalstu partneru dienestiem.

6.1. Terorisma draudu tendences Eiropā

Pārskata periodā notikušie terorisma incidenti vairākās Eiropas valstīs apliecina, ka nozīmīgus terorisma draudus kontinenta drošībai turpina radīt islāmistu teroristi. 2014.gada maijā notika uzbrukums ebreju muzejam Briselē, ko organizēja Francijas islāmists, kurš iepriekš bija piedalījies militārajā konfliktā Sīrijā. Šis terora akts apliecināja Eiropas valstu specdienestu jau iepriekš izteiktās bažas par nozīmīgajiem riskiem, ko rada Eiropas islāmistu aktīvā ceļošana uz Sīriju nolūkā pievienoties tur esošajiem islāmistu teroristu grupējumiem, īpaši *Islamic State* (IS) un *al-Nusra Front*. Jāatzīmē, ka pārskata periodā uz Sīriju un Irāku turpināja ceļot ievērojams skaits islāmistu no dažādām Eiropas valstīm. To veicināja IS paziņojums par kalifāta izveidi grupējuma kontrolētajās teritorijās Sīrijā un Irākā, kā arī grupējuma plašās propagandas aktivitātes internetā, īpaši sociālajos tīklos. Šī tendence rada būtiskus ilgtermiņa terorisma riskus kontinentā, jo uzbrukums Briselē, kā arī 2014.gada martā novērstie terora akti Francijā apliecina, ka pēc atgriešanās no Sīrijas/Irākas Eiropas islāmisti var iesaistīties teroristiska rakstura darbībās arī savās mītnes zemēs vai citās Eiropas valstīs.

Vienlaikus ar pārnācējiem no Sīrijas/Irākas un mazākā mērā no citiem konfliktu reģioniem (Afganistānas/Pakistānas, Somālijas, Jemenas u.c.) nozīmīgus riskus Eiropas drošībai rada arī pašmāju islāmistu, kuri neceļo uz šiem reģioniem, taču atbalsta ārvalstu islāmistu teroristu grupējumu sludināto ideoloģiju. To pierāda pārskata laikā Lielbritānijā un Austrijā novērstie terora akti, ko plānoja islāmisti, kuri iedvesmojās no islāmistu teroristu grupējumu vardarbīgās ideoloģijas. Draudus, ko rada pašmāju islāmistu teroristu grupas, uzskatāmi apstiprināja arī 2015.gada janvārī notikušie terora akti Parīzē.

Pārskata laikā notikušie terorisma incidenti un islāmistu teroristu propagandas paziņojumi arī parāda, ka par teroristu uzbrukumu mērķiem Eiropā var kļūt konkrētu etnisko un reliģisko grupu vai profesiju (karavīri, policisti) pārstāvji, kā arī personas, kuras islāmistu teroristu izpratnē ir atbildīgas

par islāma zaimošanu. Tāpat joprojām teroristi turpina plānot uzbrukumus pret cilvēku masveida pulcēšanās objektiem (piemēram, tirdzniecības centriem) un transporta infrastruktūru. Arī teroristu izmantotās uzbrukumu metodes Eiropā var būt atšķirīgas. Pārskata laikā notikušie terorisma incidenti liecina, ka terora aktu organizēšanai var tikt izmantoti šaujamošā, improvizētie spridzekļi, kā arī salīdzinoši primitīvāki uzbrukuma ieroči (piemēram, naži).

Terora aktu metožu un mērķu daudzveidīgo raksturu lielā mērā ietekmē plašās islāmistu teroristu aktivitātes internetā, kas ir vērstas ne tikai uz uzbrukumu organizēšanai nepieciešamās informācijas izplatīšanu, bet arī Eiropas musulmaņu radikālizācijas veicināšanu un jaunu atbalstītāju vervēšanu. Šobrīd virtuālajā vidē pieejamās informācijas apjoms rada risku, ka persona var radikalizēties, izveidot kontaktus ar teroristu grupējumiem, saņemt no tiem norādes un iegūt terora aktu organizēšanai nepieciešamo informāciju bez jebkāda atbalsta reālajā vidē. Šī iemesla dēļ brīvā piekļuve terorismu veicinošajai informācijai (teroristu propagandai, instrukcijām uzbrukumu organizēšanai u.c. materiāliem) internetā ir viens no galvenajiem radikālizācijas un terorisma riska faktoriem Eiropā.

6.2. Terorisma draudu situācija Latvijā²

Lai gan terorisms šobrīd rada vienus no galvenajiem draudiem Eiropas drošībai, arī šajā pārskata periodā terorisma draudu līmenis Latvijā saglabājās salīdzinoši zems. Latvijas reliģiskajās kopienās nav nozīmīga atbalsta radikāliem reliģiskiem virzieniem, tomēr ir konstatēta atsevišķu Latvijas musulmaņu kopienu pārstāvju iesaistīšanās reliģiski motivētās vardarbīgās aktivitātēs ārvalstīs. Šādas aktivitātes rada ilgtermiņa riskus Latvijas drošībai.

Līdzīgi kā iepriekšējos pārskata periodos arī šajā Latvijas musulmaņu kopienā nebija nozīmīga atbalsta islāma radikālajai interpretācijai, kas leģitimē reliģiski motivētu vardarbību. Tomēr bruņotie konflikti islāma valstīs, kā arī kontakti ar radikālās islāma interpretācijas atbalstītājiem no ārvalstīm ir ietekmējuši atsevišķu Latvijas musulmaņu radikālizāciju.

DP rīcībā esošā informācija liecina, ka uz Sīriju nolūkā pievienoties cīņai pret šajā valstī valdošo režīmu ir devušies divi Latvijas iedzīvotāji. Turklāt pastāv pamatotas aizdomas, ka abi Latvijas musulmaņu kopienu pārstāvji ir pievienojušies Sīrijas konfliktā iesaistītajiem islāmistu kaujinieku grupējumiem. Tas rada riskus Latvijas drošībai, jo pārskata laikā notikušais uzbrukums Briselē apliecina, ka Sīrijas konfliktā iesaistītie islāmisti var turpināt teroristiskas darbības arī pēc atgriešanās

² Galēji labējās un galēji kreisās ideoloģijas atbalstītāju radītie riski ir aplūkoti Konstitucionālās iekārtas sadaļā, tāpēc šajā sadaļā ir sniegts vērtējums par riskiem, ko rada radikālu reliģisko uzskatu aizstāvji

savās mītnes zemēs. Jāatzīmē, ka pēc IS paziņojuma par kalifāta izveidi interesi par Sīrijas konfliktu izrādīja arī citi Latvijas musulmaņi. Līdz ar to pastāv risks, ka uz Sīriju/Irāku nolūkā iesaistīties bruņotā konfliktā nākotnē varētu mēģināt doties vēl kāds Latvijas musulmaņu kopienas pārstāvis.

Terorisma tendenču analīze liecina, ka personu radikalizācijas procesu var veicināt ne tikai bruņotie konflikti islāma valstīs, bet arī kontakti ar personām vai reliģiskajām organizācijām, kas, lai gan publiski neatbalsta reliģiski motivētu vardarbību, sludina islāma interpretāciju, kas ir pretrunā ar demokrātijas vērtībām. Viena no šādām organizācijām ir starptautiskā kustība *Tabligh Jamaat* (TJ), kas rīko misionāru vizītes uz dažādām pasaules valstīm, aicinot musulmaņus atgriezties pie islāma pirmsākumiem. Pārskata laikā notika regulāras TJ misionāru no dažādām Eiropas valstīm vizītes Latvijā. Līdz šim šīs vizītes nav radījušas tiešus draudus mūsu valsts drošībai, taču citu Eiropas valstu pieredze liecina, ka daļība šajā kustībā var sekmēt personu sākotnējo radikalizāciju un atsvešināšanos no pārējās sabiedrības. Radikalizētas un no sabiedrības izolējušās personas kļūst daudz pakļāvīgākas islāmistu teroristu grupējumu sludinātajai ideoloģijai, līdz ar to pieaug risks, ka radikalizācijas procesa rezultātā šīs personas var arī iesaistīties reliģiski motivētās vardarbīgās darbībās.

TJ darbības neviennozīmīgais vērtējums atspoguļojas arī Latvijas musulmaņu kopienas attieksmē pret šīs kustības vizītēm mūsu valstī. Lai gan kopienas vadība TJ misionāru vizītēm neliek šķēršļus, tās arī netiek atbalstītas. Šī taktika nav mainījies arī pēc kārtējās vadības maiņas *Latvijas Islāma kultūras centrā* (LIKC). Pārskata laikā pēc iekšējiem konfliktiem no tās vadītāja amata atkāpās *Arbi Indorbajevs* un par viņa aizstājēju kļuva Oļegs Petrovs. Atšķirībā no sava priekšteča, kurš ir t.s. *dzimušais musulmanis*, O.Petrovs ir konvertīts (pārgājis islāmā no citas ticības dzīves laikā) un pirms atgriešanās Latvijā vairākus gadus studēja islāmu un arābu valodu Saūda Arābijā. Iegūtās zināšanas O.Petrovam garantē reliģisko autoritāti musulmaņu kopienā un līdz ar stāšanās LIKC vadītāja amatā viņš ir kļuvis arī par kopienas reliģisko līderi. To apliecina arī fakts, ka pēc stāšanās LIKC vadītāja amatā O.Petrovs galveno uzmanību pievērš islāma popularizēšanai sabiedrībā. Zīmīgi, ka šajās aktivitātēs viņš aktīvi iesaista citus konvertītus.

Konvertīta kļūšana par kopienas reliģisko līderi ir salīdzinoši reta prakse un šobrīd ir priekšlaicīgi izvērtēt, kā O.Petrova kļūšana par reliģisko līderi ietekmēs procesus kopienā. Tāpat šobrīd ir grūti prognozēt, kā LIKC vadītāja maiņa ietekmēs Latvijas musulmaņu kopienas ilgus gadus loloto mošejas būvniecības projektu, kā attīstība finansējuma trūkuma dēļ norit salīdzinoši lēni. Tomēr bažas raisa fakts, ka nereti tieši konvertītiem ir tendence pievērsties islāma radikālajām interpretācijām.

Svarīgi atzīmēt, ka šobrīd islāma studijas ārvalstīs turpina vēl vairāki Latvijas konvertīti. Bez tam pārskata laikā tika konstatēts, ka Latvijā atgriežas personas, kuras ir

pieņēmušas islāmu, dzīvojot citās ES valstīs. Tādējādi pastāv iespēja, ka perspektīvā konvertītu pozīcijas Latvijas musulmaņu kopienā varētu vēl vairāk nostiprināties, vienlaikus paplašinoties arī kontaktiem ar ārvalstu musulmaņu organizācijām, t.sk. organizācijām, kuru sludinātā islāma interpretācija ir pretrunā ar demokrātijas vērtībām.

Šajā kontekstā jāatzīmē, ka pārskata laikā tika organizēts brauciens uz Somiju, lai apmeklētu islāma radikālā virziena sludinātāja *Abu Ameenah Bilal Philips* semināru. DP rīcībā esošā informācija liecina, ka *B.Philips* paustajām idejām varētu būt vairāki atbalstītāji Latvijas musulmaņu kopienas pārstāvju vidū, kas norāda uz potenciāliem radikalizācijas riskiem.

Par radikālu uzskatu paušanu *Abu Ameenah Bilal Philips* (jamaikiešu izcelsmes Kanādas pilsonis, konvertīts) ir liegta ieceļošana Austrālijā, Lielbritānijā un Vācijā, savukārt Kenijā šāds aizliegums ir noteikts par iespējamu saistību ar terorismu. *B.Philips* iepriekš ir izteicies, ka teroristi pašnāvnieki ir nevis pašnāvnieki, bet gan kaujinieki, kuri veic militāru darbību, bet šajos uzbrukumos bojāgājušie tiek upurēti augstāka mērķa vārdā. Tāpat viņš ir norādījis, ka saskaņā ar Šariata likumiem laulībā nepastāv izvarošanas. Savukārt attiecībā uz homoseksuāli orientētām personām *B.Philips* ir pieļāvis, ka nāvēssods ir viena no iespējām, ko piemērot šiem cilvēkiem.

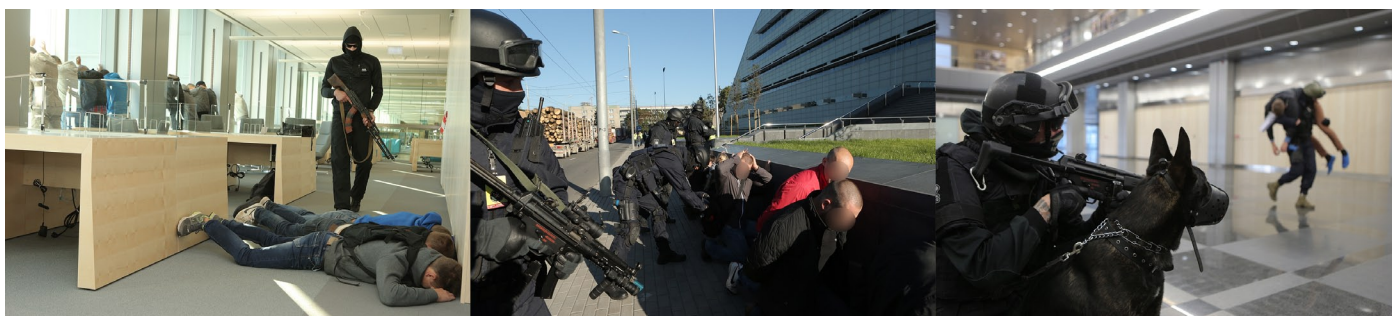
Terorisma draudu situāciju Latvijā var ietekmēt ne tikai vietējās musulmaņu kopienas pārstāvju radikalizācija, bet arī radikāli noskaņotu vai pat ar teroristu grupējumiem saistītu ārzemnieku ieceļošana mūsu valstī. Šī iemesla dēļ DP veic padziļinātu pārbaudi par vīzu pieprasījumiem no to valstu pilsoņiem, kur ir vērojama nozīmīga teroristu grupējumu klātbūtne. 2014.gadā Latvijas vīzu pieprasīja 1099 šo valstu pilsoņi un 103 gadījumos tika pieņemts lēmums neizsniegt vīzu. Tiesa, nevienā no šiem gadījumiem atteikuma iemesls nebija saistīts ar terorisma riskiem. Nozīmīgi terorisma riski pārskata laikā netika identificēti arī starp potenciālajiem patvēruma meklētājiem Latvijā. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2014.gadā patvēruma meklētāju skaits pieauga vairāk nekā divas reizes (no 162 līdz 352 personām), turklāt būtiski palielinājās arī patvēruma meklētāju īpatsvars no Sīrijas (32 personas). Lai gan vairums no sīriešiem, kuri izlemj pamest dzimteni, dara to ieilgušā konflikta radīto seku dēļ, pastāv reāls risks, ka patvēruma meklētāju vidū var iefiltrēties arī personas, kuras ir saistītas ar teroristu grupējumiem vai pat dodas uz Eiropu teroristu grupējumu uzdevumā. Jāatzīmē, ka arī starp ārzemniekiem, kuri pieprasīja patvērumu mūsu valstī, pagājušajā gadā tika konstatēta viena persona, kurai iespējams bija saikne ar Sīrijas nemiernieku grupējumiem (šī persona gan vēlāk atsauc lūgumu pēc patvēruma).

Pārskata laikā konstatētie riska faktori, kas nākotnē var nelabvēlīgi ietekmēt terorisma draudu situāciju mūsu

valstī, uzskatāmi apliecina nepieciešamību stiprināt nacionālo pretterorisma sistēmu. Viens no šīs sistēmas svarīgākajiem elementiem ir prevencija, kas ietver dažādu pasākumu kopumu, kas ir vērsti uz izpratnes par terorisma draudu raksturu veicināšanu un fiziskās drošības pasākumu stiprināšanu kritiskās infrastruktūras un cilvēku masveida pulcēšanās objektos. Pārskata laikā DP veica 37 kritiskās infrastruktūras objektu apsekošanas, sagatavoja 20 rekomendācijas, kā arī 16 objektiem sniedza metodoloģisku atbalstu drošības pasākumu pilnveidošanai. Bez tam DP arī organizēja 13 dažādu institūciju amatpersonu apmācību par pretterorisma jautājumiem.

Tāpat pagājušajā gadā turpinājās darbs pie pretterorisma reaģēšana spēju stiprināšanas. Būtiska šī elementa sastāvdaļa

bija 2014.gadā organizētās mācības *Kurbads 2014*, kas bija viens no lielākajiem pretterorisma vingrinājumiem Latvijā. Šo mācību mērķis bija pārbaudīt pretterorisma pasākumos iesaistīto institūciju spējas reaģēt gadījumā, ja ir noticis uzbrukums sauszemes objektam. Šajās mācībās piedalījās Nacionālo bruņoto spēku, Valsts policijas, Valsts Robežsardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta un citu institūciju pārstāvji un tajās tika iesaistīti ievērojami materiāltehniskie resursi. Vienlaikus *Kurbads 2014* bija arī svarīga nozīme, gatavojoties Latvijas prezidentūrai ES Padomē, jo šīs mācības notika Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, kas ir centrālā prezidentūras pasākumu norises vieta.

Pretterorisma mācības Kurbads 2014

Secinājumi un prognozes

- Terorisms joprojām ir viens no galvenajiem draudu avotiem Eiropas drošībai. 2014.gadā un šī gada sākumā notikušie traģiskie incidenti vairākās Eiropas valstīs apliecina terorisma draudu daudzveidīgo raksturu. Turpinoties Sīrijas konfliktam un radikalizācijas tendencēm Eiropas musulmaņu vidū, teroristu radītais apdraudējums mūsu kontinentā tuvākajā nākotnē visticamāk nemazināsies un saglabāsies augsts.
- Lai gan Latvija un tās pilsoņi nav uzskatāmi par teroristu uzbrukuma prioritāro mērķi, pastāv risks, ka mūsu valsts iedzīvotāji var kļūt par nejaušiem upuriem terora aktos citās valstīs. Svarīgi atzīmēt, ka dažādos reģionos bāzētie teroristu grupējumi par terora aktu vai ķīlnieku sagrābšanas mērķiem izvēlas tieši Rietumu valstu pilsoņus, tāpēc, ceļojot uz ārvalstīm, Latvijas iedzīvotājiem iepriekš ir rūpīgi jāiepazīstas ar terorisma draudu situāciju attiecīgajā ceļojuma galamērķī.
- Pārskata periodā terorisma draudu līmenis Latvijā saglabājās salīdzinoši zems un teroristu sludinātajai ideoloģijai nebija atbalsta Latvijas musulmaņu kopienā. Tajā pat laikā ir identificēti atsevišķi riska faktori, kas var nelabvēlīgi ietekmēt drošības situāciju Latvijā nākotnē.
- Šobrīd nozīmīgākais terorisma riska faktors ir Latvijas iedzīvotāju iesaistīšanās Sīrijas konfliktā un iespējamā pievienošanās tur esošajiem islāmistu teroristu grupējumiem. Šādām aktivitātēm var būt tieša ietekme uz Latvijas drošību, jo pastāv reāls risks, ka pēc atgriešanās no Sīrijas tur kaujas pieredzi ieguvušie Latvijas iedzīvotāji var iesaistīties dažāda veida teroristiskās aktivitātēs arī mūsu valstī.
- ▶ Nelabvēlīgu ietekmi uz situāciju Latvijas musulmaņu kopienā var atstāt pieaugošie kontakti ar ārvalstu organizācijām vai atsevišķiem indivīdiem, kuri atbalsta islāma interpretāciju, kas ir pretrunā ar demokrātijas vērtībām un principiem. Ņemot vērā konvertītu ietekmes Latvijas musulmaņu kopienā nostiprināšanos, pastāv risks, ka kopienas ārvalstu kontakti drīzāk pastiprināsies, līdz ar to var prognozēt arī radikalizācijas risku palielināšanos nākotnē.
- ▶ Terorismu veicinošās informācijas plašā pieejamība internetā ir būtisks riska faktors, kas ietekmē ikvienas Eiropas valsts drošības intereses. Jāatzīmē, ka arī abu Latvijas iedzīvotāju, kuri ir iesaistījušies Sīrijas konfliktā, radikalizāciju ir ietekmējuši virtuālajā vidē notiekošie procesi.

7. Pirmstiesas izmeklēšana

DP ir vienīgā no trim valsts drošības iestādēm, kam ir tiesības veikt pirmstiesas izmeklēšanu. DP kompetencē ir izmeklēt noziedzīgus nodarījumus, kas ir tieši vērsti pret valsts konstitucionālo iekārtu, nacionālo drošību, noziegumus pret cilvēci, mieru, kara noziegumus, genocīdu u.c. noziedzīgus nodarījumus, kas skar nacionālās drošības intereses.

2014.gadā DP uzsāka 44 kriminālprocesus, bet vēl sešas lietas tika saņemtas pēc institucionālās piekritības no citām iestādēm. No DP ierosinātajām/saņemtajām 50 krimināllietām visvairāk bija saistītas ar nacionālā un rasu naida izraisīšanu, stratēģiskās nozīmes preču nelikumīgu pārvietošanu pāri Latvijas Republikas robežai un kavēšanu realizēt vēlēšanu tiesības.

2014. GADĀ IEROSINĀTO KRIMINĀLPROCESU SKAITS

Par nacionālā un rasu naida izraisīšanu	13
Par stratēģiskas nozīmes preces nelikumīgu pārvietošanu pāri LR robežai	8
Par kavēšanu realizēt vēlēšanu tiesības	7
Citi	4
Par neizpaužamu ziņu izpaušanu	2
Par terorisma draudiem	2
Par valsts noslēpuma izpaušanu	2
Par stratēģiskas nozīmes preču aprites noteikumu pārkāpšanu	2
Par kukuļošanu	1
Par aicinājumu likvidēt Latvijas Republikas valstisko neatkarību	1
Par terorisma finansēšanu	1
Par aicinājumu vardarbīgi gāzt Latvijas Republikas valsts varu	1
Par starptautisko organizāciju noteikto sankciju pārkāpšanu	1
Par personas korespondences, pa telekomunikāciju tīkliem pārraidāmās informācijas noslēpuma tīšu pārkāpšanu	1
Par dokumentu viltošanu un viltotu dokumentu izmantošanu	1
Par noziegumu pret cilvēci slavināšanu	1
Par šaujamočū un sprāgstvielas glabāšanu bez attiecīgas atļaujas	1
Par Latvijas Republikas valsts karoga zaimošanu	1

Pārskata periodā kriminālvajāšanas uzsākšanai uz prokuratūru tika nosūtīti 26 kriminālprocesi. Savukārt divi kriminālprocesi tika nosūtīti pēc piekritības uz Valsts policiju.

Uz prokuratūru nosūtītajās krimināllietās ir lūgts uzsākt kriminālvajāšanu kopumā pret 38 personām, no kurām četras bija amatpersonas. Starp personām, pret kurām tika lūgts uzsākt kriminālvajāšanu par dažādu iespējamu noziedzīgu

nodarījumu izdarīšanu, bija arī Krievijas tautiešu politikas atbalstītāji Latvijā – J.Osipovs, A.Beness, J.Zaicevs u.c. Tāpat 2014.gada nogalē kriminālvajāšanas uzsākšanai tika nodots viens no septiņiem kriminālprocesiem, kas tika uzsākti saistībā ar iespējamiem vēlēšanu prettietsiskas ietekmēšanas gadījumiem 12.Saeimas vēlēšanās 2014.gada rudenī.

2014. GADĀ KRIMINĀLVAJĀŠANAS UZSĀKŠANAI NOSŪTĪTO LIETU SKAITS

Par stratēģiskas nozīmes preču pārvietošanu pāri Latvijas Republikas robežai	9
Par nacionālā, etniskā vai rasu naida izraisīšanu	3
Par neizpaužamu ziņu, kas nav valsts noslēpums, izpaušanu	2
Par viltotu dokumentu izgatavošanu, realizēšanu un iesniegšanu	2
Par kukuļdošanas atbalstīšanu	1
Par dienesta pilnvaru pārsniegšanu	1
Par noziegumu pret cilvēci attaisnošanu	1
Par šaujammieroču nelikumīgu apriti	1
Par valsts amatpersonas bezdarbību	1
Par valsts simbolu (valsts karoga) zaimošanu	1
Par aicinājumu vardarbīgi gāzt Latvijas Republikas valsts varu, likvidēt Latvijas valstisko neatkarību un aicinājumu graut Latvijas teritoriālo vienotību	1
Par sevišķā veidā veicamiem operatīvās darbības pasākumiem speciāli radītu vai pielāgotu iekārtu, ierīču vai instrumentu un to komponentu aprites aizlieguma pārkāpšanu	1
Par muitošanai pakļauto akcīzes preču ieviešanu, apejot muitas kontroli vai noslēpjot tās no šādas kontroles (kontrabanda)	1
Par kavēšanu personai brīvi realizēt tiesības vēlē deputātus, lietojot uzpirkšanu	1

Pārskata periodā DP izmeklētāji bija iesaistīti arī starptautiskās izmeklēšanas grupās un veica nepieciešamās darbības tiesiskās palīdzības lūguma ietvaros.

Pagājušajā gadā 26 kriminālprocesos tika pieņemts lēmums par procesa izbeigšanu. Astoņos gadījumos lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tika pieņemts sakarā ar krimināl-

atbildības noilguma iestāšanos, bet 18 gadījumos - sakarā ar to, ka nodarījumā netika konstatēts noziedzīga nodarījuma sastāvs.

No 2014.gadā ierosinātajiem un saņemtajiem pēc piekritības 50 kriminālprocesiem uz 2015.gada 1.janvāri pirmstiesas izmeklēšana turpinājās 32 krimināllietās. Kopumā šī gada sākumā DP lietvedībā vēl bija 94 kriminālprocesi.

2014.gadā plašu rezonansi sabiedrībā izraisīja izmeklēšanas, kas tika uzsāktas par iespējamajiem vēlēšanu prettiesiskās ietekmēšanas gadījumiem 12.Saeimas vēlēšanu laikā. Pēc vēlēšanām DP uzsāka septiņus kriminālprocesus par iespējamiem pārkāpumiem par labu vairākām politiskajām partijām, kas tika fiksēti dažādos Latvijas reģionos. Pagājušā gadā vienu no šiem kriminālprocesiem DP nodeva prokuratūrai kriminālvajāšanas rosināšanai pret vienu personu, savukārt 2015.gada pirmajos mēnešos prokuratūrai tika nodoti vēl divi kriminālprocesi kriminālvajāšanas rosināšanai pret sešām personām. Divi kriminālprocesi tika izbeigti, jo to laikā netika konstatēts, ka būtu izdarīts noziedzīgs nodarījums. Patlaban DP lietvedībā ir vēl divi kriminālprocesi saistībā ar iespējamiem pārkāpumiem

12.Saeimas vēlēšanu laikā. Līdz 2015.gada jūnijam visu septiņu kriminālprocesu ietvaros ir noprotinātas vairāk nekā 250 personas, iegūtas gandrīz 100 indivīdu liecības par notikušu balsu pirkšanu, veiktas desmit kratīšanas un aizturētas sešas personas. Šobrīd DP lietvedībā esošo kriminālprocesu ietvaros procesuālais statuss aizdomās turētais ir piemērots trim personām. DP izsaka pateicību visiem Latvijas iedzīvotājiem, kuri ziņoja par iespējamiem pārkāpumiem vēlēšanu dienā un sadarbojās ar DP pirmstiesas izmeklēšanas laikā. Jāatzīmē, ka šo kriminālprocesu ietvaros, DP konstatēja centienus izplatīt dezinformāciju nolūkā maldināt procesa virzītāju, mēģinājumus diskreditēt izmeklēšanas procesu, kā arī liecinieku ietekmēšanu, par ko vienā gadījumā arī tika uzsākts kriminālprocess.

8. Valsts augstāko amatpersonu aizsardzība

Valsts augstāko amatpersonu un ārvalstu augstākā līmeņa amatpersonu aizsardzība ir vēl viens no DP darbības pamatvirzieniem. Ikdienā DP nodrošina Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājas, Ministru prezidentes un iekšlietu ministra aizsardzību, savukārt par Valsts prezidenta drošību rūpējas Militārā policija. DP ir atbildīga arī par ārvalstu, ES un starptautisko organizāciju augstākā līmeņa amatpersonu drošību viņu vizīšu laikā mūsu valstī.

Augstāko amatpersonu aizsardzība ir dažādu pasākumu komplekss, kas ietver potenciālā apdraudējuma analīzi, drošības pasākumu plānošanu un nodrošināšanu. Lai valsts augstāko amatpersonu aizsardzības pasākumi būtu atbilstoši un samērīgi ar apdraudējumu, DP veic regulāru potenciālo risku analīzi. Šāda analīze tiek veikta arī pirms katras aizsargājamas ārvalstu amatpersonas vizītes

Latvijā. Savukārt, pamatojoties uz riska analīzi, tiek veikta drošības pasākumu un to īstenošanai nepieciešamo resursu plānošana. Plānojot ārvalstu augsta līmeņa amatpersonu aizsardzības pasākumus, tiek ņemts vērā arī apdraudējums, kāds ir šīm amatpersonām viņu valstī. Ja ārvalsts amatpersona

ir pakļauta paaugstinātiem draudiem savā valstī, tad DP ir jānodrošina atbilstoša līmeņa aizsardzības pasākumi arī viņa vizītēs laikā Latvijā.

Valsts augstāko amatpersonu aizsardzības pasākumos ietilpst arī drošības pasākumu organizēšana dažādu vizīšu laikā. 2014.gadā DP nodrošināja valsts augstāko amatpersonu aizsardzību 56 nacionālo vizīšu un 54 ārvalstu komandējumu laikā. Tāpat DP bija atbildīga par drošības pasākumu īstenošanu

56 ārvalstu aizsargājamu amatpersonu vizīšu laikā Latvijā. Bez tam 16 pasākumu laikā DP amatpersonas nodrošināja gan mūsu valsts, gan ārvalstu augstāko amatpersonu aizsardzību. Šo pasākumu laikā nenotika incidenti, kas radītu draudus valsts un ārvalstu augstāko amatpersonu drošībai.

Vienlaikus 2014.gadā DP uzsāka gatavošanos arī Latvijas prezidentūrai ES Padomē. Prezidentūras laikā DP ir par drošību atbildīgā institūcija

vairāk nekā divdesmit augstākā līmeņa sanāksmju laikā, tāpēc drošības pasākumu plānošanai un sagatavošanai tika pievērsta pastiprināta uzmanība jau 2014.gadā. Pārskata periodā paveiktais darbs ļauj ar pārdomātiem un samērīgiem drošības pasākumiem garantēt drošu prezidentūras pasākumu norisi.

DROŠĪBAS POLICIJA

Kr. Barona iela 99a, Rīga, LV-1012
Tālrunis 67208964, fakss 67273373, e-pasts: dp@dp.gov.lv